O'ZBEKISTON

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2002 йил 28 июнь жума

Сотувда эркин нархда

№ 135 (2963)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

А.Р.Аҳмаджоновни Ўзбекистон Республикасининг Афғонистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинлаш тўғрисида

Алишер Раҳматович Аҳмаджонов Ўзбекистон Республикасининг Афғонистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2002 йил 27 июнь.

Туркия Республикаси Президенти Аҳмет Неждет Сезер Жаноби Олийларига

Муҳтарам Президент Жаноби Олийлари,

Сизни ва Сиз орқали барча қардош турк халқини футбол бўйича Туркия миллий терма жамоасини XYII жаҳон чемпионатининг асосий ҳал қилувчи босқичларидан бирида қатнашишга сазовор бўлгани билан Ўзбекистон халқи, ҳукумати ва шахсан ўз номимдан самимий табриклайман.

Туркия миллий терма жамоасининг жаҳон чемпионатидаги ўйинлари кўплаб футбол ишқибозларининг ҳақли олқишларига сазовор бўлмоқда. Уларнинг ушбу чемпионатдаги муваффақиятлари мамлакатингиз спортчилари учун ҳам, халқаро футбол оламида ҳам катта воқеа бўлди.

Ўзбекистонда Туркия жамоасининг Корея ва Япония футбол майдонларидаги моҳирона ва тезкор ўйинлари диққат билан кузатиб борилди ва финал босқичларига чиқишдаги ҳар бир ғалабаси ўзбек ишқибозларини беҳад севинтирди.

Фурсатдан фойдаланиб, турк футболчиларига халқаро спорт майдонида янгидан-янги ғалабалар ва улкан натижалар тилайман. Ишонаманки, турк спортчиларининг ютуқлари нафақат турк халқи, балки миллионлаб жаҳон спорти мухлисларига қувонч бахш этади.

Эҳтиром ила,

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

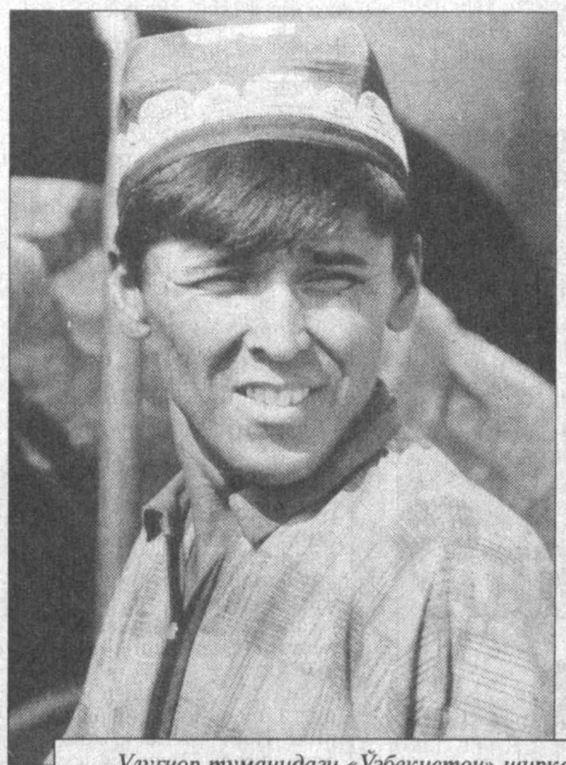

Улуғнор туманидаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги деҳқонлари жорий йилда ғалладан мўл ҳосил етиштирдилар. Мавжуд 118 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 46 центнердан дон йиғиштириб олиниб, белгиланган режа барвақт уддаланди. Ҳосилдорлик баъзи пудратчилар даласида 60-65 центнерни ташкил қилди. Лекин ўрим суръати сусайгани йўқ. Боиси ҳали ғаллазорларда ҳосил кўп.

СУРАТЛАРДА: комбайнчи Соҳибжон Алижонов; ўрим пайти.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар.

«FAYZ» МЕБЕЛЛАР КЎРГАЗМАСИ

"Ўзкўргазмасавдо" кўргазмалар залида "FAYZ" холдинг компаниясининг "Ўзфайз — мебель-2002" кўргазмаси очилди. Уни ташкил этишдан мақсад компаниянинг сифатли ва замонавий мебель ишлаб чиқариш, экспорт салоҳиятини ошириш ҳамда чет эл инвестицияларини кенгроқ жалб этиш борасидаги тажрибасини кенг тарғиб қилишдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М.Усмонов кўргазма очилишида сўзга чиқиб, халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш, эҳтиёжини таъминлаш давлат сиёсати тамойилларининг устувор жиҳати эканини таъкидлади. "FAYZ" компаниясининг маҳсулотлари ҳам айнан ана шу тамойиллар асосида ишлаб чиқарилмоқда.

Мустақил юртимизда илк бор ташкил этилаётган ушбу кўргазма барча ишбилармонларга, хорижлик сармоядорларга Ўзбекистон мебелсозлиги, унинг истиқболи ҳақида тўлиқ ва аниқ тасаввур бера олади. Соҳани янада равнақ топтириш, ўзбек мебелини жаҳон бозорига кенгроқ олиб чиқиш учун чет эллик ҳамкорлар билан ўзаро манфаатли алоқаларни янада ривожлантириш давр талабига айланди.

— "FAYZ" мебелсозлик бўйича Марказий Осиёда энг етакчи компания саналади, — дейди компаниянинг хорижий ҳамкорларидан бири, "Хомаг" фирмасининг бош директори Ф.Краузе. — Таъкидлаш жоизки, ушбу корхона республикангиз мебелсозлигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётган ва хорижда эътироф этилаётган йирик компаниялардан биридир.

Кўргазмада компаниянинг 300 дан зиёд турли мебель маҳсулоти, жумладан, ошхона, турар-жой, мактаб, офис жиҳозлари, тиббиёт мебеллари, уни ишлаб чиқариш жараёнида фойдаланилаётган технологиялар намойиш этилмоқда.

"FAYZ" ўз маҳсулоти сифати учун кўплаб нуфузли халқаро танловларда диплом ва совринлар билан тақдирланган. Яқинда компания Бельгиянинг Брюссель шаҳридаги "ЕВРОМАРКЕТ" форумида жаҳон андозалари даражасидаги маҳсулоти ҳамда бизнес ва маркетинг соҳасидаги муваффақиятлари учун махсус соврин билан мукофотланиб, халқаро сифат сертификатига ҳам сазовор бўлди.

Кўргазма 30 июнгача давом этади.

(ЎзА).

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда ассоциациялар, бирлашмалар ва корхоналар раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, комиссия раиси Р. Азимов бошқарди.

Мажлисда таъкидланганидек, Президентимиз Ислом Каримов томонидан кам самарали, рентабеллиги паст бўлган йирик давлат корхоналарини молиявий соғломлаштириш, уларни реструктуризация қилиш жараёнини фаоллаштиришга йўналтирилган чора-тадбирлар мажмуасини ишлаб чиқиш бўйича қўйилган долзарб вазифаларга мувофиқ ҳолда 58 та кам рентабелли йирик корхона аниқланиб, рўйхати тузилди. Шунингдек, Макроиқтисодиёт ва статистика, Молия вазирликлари, Марказий банк, Давлат солиқ қўмитаси, Давлат мулки қўмитаси, Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси ва Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси ходимларидан иборат ишчи гуруҳлари ташкил этилди. Бундан кўзланган мақсад — жойлардаги ҳақиқий аҳволни ўрганиш ва молиявий соғломлаштириш, иқтисодий ночорлик аниқланган ҳолларда эса банкротлик жараёнини бошлаш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқишдан иборат.

Комиссия мажлисида кам рентабелли ва иқтисодий ночор корхоналар, хусусан, "Ўзмашсаноат" ва "Ўзбекенгилсаноат" ассоциациялари корхоналарини реструктуризация қилиш ва молиявий соғломлаштириш бўйича ишлаб чиқилган мажмуавий режаларни кўриб чиқиш бошланди.

Ҳар томонлама муҳокамадан сўнг комиссия томонидан "Каноп" ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Тошкент компрессор заводи", "Тоштекстилмаш" акционерлик жамиятлари, "Наманганмаш" очиқ турдаги акционерлик жамияти, "Тошкент машинасозлик корхонаси" очиқ турдаги акционерлик жамияти, "Бобур" очиқ турдаги акционерлик жамияти, "И.Фозилов" акционерлик

(Давоми 2-бетда).

ЖУРНАЛИСТНИНГ ЎРНИ ОЛДИНГИ САФДА

Бугунги кунда оммавий ахборот воситалари жамиятимиздаги ижтимоий-сиёсий, маънавий-руҳий ўзгаришлар, демократик тамойилларни шакллантиришдек улуғвор ишларнинг фаол иштирокчиси, одамларимизни эркин фикрлашга ўргатадиган ва маънавий уйғоқликка даъват этадиган доимий ҳамроҳимизга айланаётир. Бунинг замирида, шубҳасиз, журналистларимизнинг ўз касбига меҳр ва садоқати, оғир ва сермашаққат меҳнати мужассамдир.

Пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек номидаги сўлим боғида 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами муносабати билан тадбир бўлиб ўтди. Унда журналистлар ва матбаачилар, турли вазирлик, қўмита, муассаса, идоралар вакиллари, газетхонлар иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига йўллаган табригини Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х.Султонов ўқиб эшиттирди.

Байрамда сўзга чиққанлар матбуот ва оммавий ахборот воситалари миллий истиқлол ғояларини кенг тарғиб этиш, халқимизнинг бунёдкорлик меҳнати, орзу-интилишларини кенг акс эттириш, мамлакатимизда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маънавий соҳада юз бераётган ўзгаришлар, ислоҳотлар жараёнини ҳаққоний ва тезкор ёритиш борасида журналистлар олдида турган масъулиятли вазифалар ҳақида гапиришди. Доимий эътибори, самимий истаклари учун Юртбошимизга миннатдорлик изҳор этишди.

Президентимиз табригида таъкидланганидек, журналистларимиз ҳаётнинг олдинги сафларида юриши, мамлакатимиз ривожланган давлатлар сафидан ўрин олишида, жамоатчиликни ўйлантириб турган мураккаб саволларга жавоб топишда кўмакдош бўлмоғи лозим.

Юртбошимизнинг оммавий ахборот воситаларини демократлаштиришни янада кучайтириш, улар саҳифасидан жамиятдаги мавжуд турлича қарашларга кенг ўрин бериш, ҳаёт ўзгаришларини холис ва ҳаққоний ёритишда жамиятимиз суянчи ва таянчи бўлиш борасидаги фикрлари республика қалам аҳлини янги ижодий изланишларга даъват этади. Тадбирда Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси томонидан эълон қилинган "Йилнинг энг яхши журналисти — 2001" танловининг ғолиби ва совриндорларига мукофотлар топширилди.

Таниқли санъаткорларнинг катта концерт дастури байрамга ўзгача файз ва шукуҳ бағишлади. Тадбир доирасида журналистлар ўртасида турли мусобақалар бўлиб ўтди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Акциялар таклиф этилмоқда

Марказий Осиёдаги рангли металлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган йирик корхоналардан бири — Олмалиқ тоғ-кон металлургия комбинатида хорижий инвесторлар учун тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уларга умумий қиймати 478 миллион долларлик акциялар таклиф этилмоқда.

Давлат Мулки қўмитасининг маълумотларига кўра, айни вақтда комбинат акцияларини Германия, Исроил, Финляндия давлатлари компанияларига сотиш борасида музокаралар олиб борилаётир.

Ғолиблар пойтахтга боради

Наманганда "Ўзбекистон — Ватаним маним" қўшиқлар танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди .Унда иштирок этган ўнлаб жамоалар ғолиблик учун беллашдилар. Хор йўналиши бўйича ғолиблик учқўрғонликларга насиб этди. Мақом бўйича эса тўрақўрғонлик Ю.Боқихоновнинг қўли баланд келди. "Попда байрам" халқ термалари хор гуруҳи қўшиқлари фольклор йўналиши бўйича эътироф этилган бўлса, косонсойлик Г. Иззатуллаевнинг Ватан, она ва муҳаббатни тараннум этувчи эстрада қўшиғи ҳайъат аъзолари томонидан юқори баҳоланди. Ғолиблар пойтахтимизда ўтказиладиган Мустақиллик байрами тантаналарида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

«Халқ сўзи», «Туркистон пресс».

ИШ ҲАҚИ КЕЧИККАНИГА КИМ АЙБДОР?

Аҳоли моддий-маданий турмуш даражаси яхшиланиши, аввало, уларнинг иш билан таъминланиши, қолаверса, иш ҳақларини ўз вақтида олишига боғлиқ. Қонунчилигимизда ходимларнинг меҳнат ҳуқуқлари ҳимояга олинган. Лекин барча корхона ва ташкилотларда бу борадаги қонунларга доим ҳам амал қилиняптими? Таассуфки, одамларнинг зарурий эҳтиёжини қондирадиган ойлик маошлар ўз вақтида берилмасдан, ойлаб пайсалга солиниши ҳолатлари ҳам учраб турибди.

Айни шу масаладаги муаммоларга барҳам бериш мақсадида жорий йилнинг март ойида иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида ҳукумат қарори қабул қилинди. Унда фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, корхоналар ва ташкилотлар ходимларига иш ҳақи ўз вақтида ва тўлиқ тўланиши учун хўжалик юритувчи субъектларнинг жавобгарлигини оширишга алоҳида аҳамият берилди. Мазкур қарорда прокуратура органлари зиммасига иш ҳақини ўз вақтида тўлашнинг амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланган тартибига риоя қилиниши устидан назоратни кучайтириш ҳамда иш ҳақи бўйича муддати ўтказиб юборилган қарзлар ҳосил бўлган ҳолларда айбдор шахсларни тегишли жавобгарликка тортиш вазифаси юклатилган эди.

— Ўтган даврда прокуратура органлари зиммаларига юклатилган вазифани бажариш мақсадида муайян ишларни амалга оширди, — деди ЎзА мухбири билан суҳбатда Республика Бош прокуратураси Умумий назорат бошқармаси прокурори Зайниддин Ҳидиров. — Республикамиздаги 13 та вазирлик ва уюшмаларнинг бу қарорни бажариш борасидаги фаолияти таҳлил этилди. Натижада мазкур тизимларда жорий йилнинг 1 июнигача бўлган даврда иш ҳақидан умумий қарздорлик деярли 17 миллиард сўмни ташкил этган.

Асосий қарздорлик "Ўзбекэнерго", "Ўзкимёсаноат" давлат акциядорлик компаниялари, "Ўзбекнефтгаз" миллий холдинг компанияси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси тизимларидаги корхона ва ташкилотлар ҳиссасига тўғри келади.

Иш ҳақидан қарздорликни тугатиш жараёнида прокуратура органлари асосий эътиборни хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг иш ҳақини ўз вақтида тўлашнинг қонунда белгиланган тартибига риоя қилишига қаратиб, бу борада айбдор шахсларга нисбатан қатъий чоралар кўрмоқда.

Таҳлиллар натижалари кўп ҳолларда ходимларнинг иш ҳақи ўз вақтида тўланмасдан, корхона ва ташкилотларнинг мансабдор шахслари томонидан пайсалга солинаётгани ёки бу маблағлар улар томонидан шахсий манфаатларга ишлатиб юборилаётганлигини кўрсатмоқда.

Бугунги кунда мамлакатимизда кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор қаратилаётир. Ўқитувчиларга иш ҳақи тўкис бериб борилмаётгани бу жараёнга салбий таъсир кўрсатади. Афсуски, айрим ҳудудларда келажагимиз эгаларининг тарбиячилари ҳақларига хиёнат қилаётганлар учраётгани ачинарлидир. Масалан, Янгиер шаҳридаги тилларни чуқур ўрганишга ихтисослаштирилган мактаб-интернати бош ҳисобчиси Л.Бодина 696,3 минг сўмлик иш ҳақини ўқитувчиларга

(Давоми 2-бетда).

Хўжасизлик — ерга хиёнат!

ЎТ БОСГАН ДАЛАЛАР, НИМЖОН ҒЎЗАЛАР

Зомин туманидаги «Амир» фермер хўжалиги далаларида, гарчи куннинг айни меҳнат қиладиган палласи бўлса-да, тракторчи Ўрозали Бобомуродов ва унинг ёрдамчисидан бошқа бирор кимса йўқ эди. 30 гектарча ерда 5-6 хил ривожланишдаги ғўзалар кўзга ташланади. Кўчатлар сийрак, чигит унмаган жойлар ҳам анчагина. Ачинарлиси, ниҳолларнинг бори ҳам бегона ўт исканжасида қолган.

— Нима, фермер хўжалигида сизлардан бошқа одам йўқми? — сўраймиз тракторчидан.

— Бор. Улар қўшни 15 гектарлик далада кечки ғўзаларга чигит суви беришаяпти, — деди у.

Ол-а, биз ҳали фермер Холбўта Бобомуродовнинг энг олди ғўзаларини кўриб турган эканмиз-да!

Устига устак, мутахассис ҳамроҳимиз культивациянинг чала ўтказилаётганини исботлаб берди. Бу агротехника тадбири муддатида амалга оширилмагани учун майдонда кесак кўчаяпти.

Шу ўринда бир ҳафта бурун вилоятда пахтачилик масалаларига бағишлаб ўтказилган республика йиғилишида таниқли мутахассислар билдирган мана бу тавсиялар ёдимизга тушди: «Бу йилги шароитда Жиззах пахтаси тақдирини культивациянинг сифати ҳал этади. Ерни юмшатиш керак. Токи ғўза илдизига ҳаво, озуқа борсин. Культиваторларда камида 34-35 та ишчи қисми бўлишини таъминланг. Оммавий сафарбарликсиз бегона ўтдан қутула олмайсиз». Бу сўзларни фермерга эслатганимизда, у бамайлихотир шундай деди:

— Ўғит бериб, суғорсак, ғўзамиз ривожланиб қолар. Кузгача яхши ҳосил тўплаймиз.

«Жўжани кузда санайман», деб вақтни бой берганини у билармикан? Июннинг охирида чигит суви берилаётган, ўз муддатида ўғитланмаган, сувга қондирилмаган ғўзалардан кутилган ҳосилни олиб бўладими? Ниҳолнинг ҳолати деҳқон меҳрига зорлигини англатмаяптими?

«Ғолиб» ширкат хўжалиги ҳудудидаги Маҳмуд Янгибоев, Тўйчи Мирзаев, Бозорбой Бобомуродовлар раҳбарлик қилаётган фермер хўжаликларида ҳам аҳвол ташвишли. Ғўзаларнинг ривожи паст, бегона ўт кўп. Шуларнинг ўзиёқ бу жамоаларда иш ўз ҳолига ташлаб қўйилганидан дарак берарди. Хўжасизлик эса ерга хиёнат қилишдир. Бироқ фермерлар суҳбат асносида ўзларини оқлашга уриниб, бу йилги баҳор пахтачилик учун жуда мураккаб ва оғир келганлигини баҳона қилдилар. Айтинг-чи, баҳона қидирган билан вазият ўзгарадими? Ундан кўра, интилиш, изланиш, ҳаракат қилиш зарур эмасми?

«Феруза» фермер хўжалиги (раҳбари Мавлуда Усмонова) далаларида 25 чоғли чопиқчини кўриб, росса, қувондик.

— Шароитимиз яхши, вақтида иш ҳақимизни бериб туришибди, — деди ҳамроҳимиз. — Қаранг, ғўзамиз соат сайин гуркираб ўсаяпти. Шуни кўриб, шодланиб ишлаяпмиз-да!

Ҳақиқатан ҳам, Мавлуда опанинг даласида ғўзалар яшнаб турибди. Ўғит берилиб, қатор оралатиб суғорилаётган ниҳолларда ҳосил тугунчалари тобора кўпаймоқда.

«Оқар» ширкатлар уюшмаси ҳудудидаги «Наҳалбой» фермер хўжалигининг 20 гектар ғўза майдонида ҳам шундай манзаранинг гувоҳи бўлдик.

Қизиқ, пайкаллари ёнма-ён жойлашган, ҳатто ёлғизоёқ йўл ажратмаган, таъминоти бир хил фермер хўжаликларида ғўзаларнинг ҳолати нега бир-биридан кескин фарқ қилади? Жавоб аниқ: айрим фермерларда масъулият ҳисси сезилмаяпти, улар жон куйдириб меҳнат қилмаяптилар. Афтидан, ер ўзининг ҳақиқий эгасини топмаган кўринади.

Юқорида эслатилган республика миқёсидаги йиғилишда вилоят далаларида зарарли ҳашаротлар, айниқса, кўсак қурти кенг тарқалиши учун қулай шароит юзага келгани алоҳида таъкидланиб, бунинг учун эҳтиёт чоралари сифатида бир қатор тавсиялар ҳам берилганди. Шу муносабат билан яқинда вилоят ҳокимлиги ташаббусига биноан Пахтакор туманида зараркунандаларга қарши курашда фойдали ҳашаротларни қўллаш, биолабораториялар фаолиятини такомиллаштиришга бағишланган семинар ўтказилди. Ҳозир жойларда ана шу йиғилиш ва семинарда белгилаб берилган тадбирлар асосида иш олиб борилаяпти. Лекин биолабораторияларда етарли миқдорда «трихограмма», «хабрабракон», «олтинкўз» бўлгани ҳолда, «Алишер», «Зиёдулла», «Турди ота», «Жамолиддин», «Абдували ота», «Ҳақиқат» фермер хўжаликларига улар ҳалигача келтирилмагани таажжубланарлидир. Ваҳоланки, мутахассислар кузатуви айнан шу ҳудудларда трипснинг тарқалганини исботламоқда.

Бундай масъулиятсизлик кейинчалик жуда қимматга тушиши аниқ. Шундай экан, чилла кунларида, айниқса, ғўзага оби-тобида ишлов бериш, майдонларда зараркунанда ва касалликларнинг тарқатилишига йўл қўймаслик — энг муҳим вазифа эканлигини унутмаслик лозим.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АЛЛО, СИЗНИ ВАЗИР ЭШИТАДИ!

Муҳтарам «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газетхонлари!

Бугун соат 10.00 дан 12.00 гача Сизлар учун Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири Саидаҳрор Саидаҳмедович Ғуломов телефон орқали мулоқот соатлари ўтказади.

Агар Сизни мамлакатимиз таълим тизимида амалга оширилаётган туб ислоҳотларнинг натижалари, давримизнинг стратегик ҳужжати — Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган улуғвор вазифаларнинг қандай бажарилаётганлиги ҳамда яқинлашиб келаётган 2002-2003 ўқув йили учун олий ва ўрта махсус ўқув юртларига қабул уюштириш билан боғлиқ масалалар, шунингдек, бу борадаги янгиликлар, муаммолар қизиқтирса ва шу соҳадаги ишларни янада яхшилашга оид таклиф ҳамда мулоҳазаларингизни айтишни истасангиз, қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинг.

139-15-00, 139-15-24, 139-46-74.

БЕВОСИТА МУЛОҚОТГА МАРҲАМАТ!

ИШ ҲАҚИ КЕЧИККАНИГА КИМ АЙБДОР?

(Давоми. Боши 1-бетда).

тарқатмасдан, ҳужжатларни қалбакилаштириб, маблағни шахсий эҳтиёжларига ишлатган. Пастдарғом туманидаги 2-сонли ўрта мактаб бош ҳисобчиси Ш.Турдиев ўқитувчиларнинг 2,5 миллион сўм иш ҳақини "туя" қилган. Бу ҳолатлар бўйича прокуратура органлари томонидан айбдор шахсларга жиноят ишлари қўзғатилиб, 3,2 миллион сўмлик иш ҳақлари ўқитувчиларга берилиши таъминланди. Шу ўринда табиий бир савол туғилади. Бутун бошли жамоанинг меҳнат ҳақини бир киши "туя" қилаётганини прокуратура идоралари аралашмагунча наҳотки ҳеч ким билмаган бўлса? Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам меҳнаткашларга иш ҳақи бериш борасида талай муаммолар мавжуд. Меҳнаткашларнинг пешона тери эвазига ишлаб топилган ҳақларини ўз манфаатига ишлатиб юбораётган "юлғич раҳбар"лар учрамоқда. Қайд этилган ҳукумат қарори ўз вақтида қабул қилинган бўлиб, ана шундайларнинг асл башарасини ошкор этаётир.

Ҳозирги кунда она диёримизнинг бепоён далаларида дастурхонимиз тўкислигини таъмин этувчи қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ишлари қизғин паллада. Деҳқон ёки механизаторлар ҳамма жойда ҳам ўз ҳақини вақтида олаяпти дейиш қийин.

Масалан, Сирдарё вилояти Оқ олтин туманидаги "Машина трактор парки" акциядорлик жамиятида иш ҳақидан қарздорлик 9,2 миллион сўм бўлиб, жамият бош ҳисобчиси Х.Жўраев 2002 йил январь ойи учун ишчиларга тўланиши лозим бўлган 302 минг сўмни шахсий эҳтиёжи учун ишлатган. Қашқадарё вилоятининг Чироқчи туманидаги "Машина трактор парки" давлат акциядорлик жамияти раҳбарлари 2001 йилда иш ҳақи тўлаш учун ажратилган 977 минг сўм пулни бошқа мақсадларга ишлатиб юборишган. Ўз вақтида берилмаган иш ҳақи 8 миллион сўмни ташкил этиб, ишчиларнинг манфаатларига жиддий зиён етказилган. Андижон вилояти "Хўжаобод пахта тозалаш" акциядорлик жамиятида ишчиларга 2001 йил ноябрь ойидан буён 20,3 миллион сўмлик иш ҳақи тарқатилмаган.

Наманган вилоятининг Учқўрғон туманидаги "Андижон" ширкат хўжалиги аъзоларига 11,7 миллион сўм иш ҳақи берилмаган бўлсада, хўжалик бошқарувининг раиси Т.Исмоилов ва бош ҳисобчиси Х.Қурбонов банк ва статистика идораларига иш ҳақидан қарзи бўлмаганлиги ҳақида сохта маълумотлар тақдим қилгани ўрганишлар давомида ошкор бўлиб қолди.

Бундай камчиликлар бошқа соҳаларда ҳам учрайди. Хоразм вилоятининг Хонқа туманидаги пойафзал фабрикаси директори О.Юсупов ўз мансаб ваколатини суиистеъмол қилиб, 2000 йил декабрь ойидан буён ишчи-хизматчиларга бир миллион сўмга яқин иш ҳақи берилишини таъминламаган. "Туямўйинсувқурилиш" очиқ турдаги акциядорлик жамияти бошқаруви раиси С.Жумабоев ишчи-хизматчиларининг 22,3 миллион сўмлик иш ҳақини тўламаган.

Тошкент шаҳридаги "Ўзолмосолтин" уюшмасининг "Қизилқум старател артелчилари" кооперативида ўз вақтида берилмаган иш ҳақи 45,8 миллион сўмни ташкил этган. Корхона раҳбарлари эса иш ҳақини тўлаш чораларини кўрмасдан 5 миллион сўмни турли хил хайрия мақсадларига ўтказишган. "Эл-жиҳоз" қўшма корхонаси директори Ж. Абдумаматов 2 миллион сўмлик иш ҳақини тўлаш ўрнига корхона эҳтиёжи учун унчалик зарур бўлмаган уяли телефон ва бошқа жиҳоз олишга сарфлаб келган.

Вазирлар Маҳкамасининг қайд этилган қарорида иш ҳақини товарлар билан натура шаклида тўлаш тақиқланишига қарамасдан айрим ташкилот раҳбарлари томонидан бундай ҳолатларга ҳамон йўл қўйилмоқда.

Самарқанд шаҳридаги "Кишмиш" очиқ турдаги акциядорлик жамиятида тўлов муддати ўтган 12,3 миллион сўмлик дебиторлик ва 33 милллион сўмлик кредиторлик қарзлар мавжуд бўлиб, 2001-2002 йилларда 131,9 миллион сўмлик товар моддий бойликлар бартер қилинган. Шу билан бирга 1,8 миллион сўмлик иш ҳақи тўланмаган, моддий жавобгар шахслардан 10,6 миллион сўмлик товар моддий бойликлар ундириб олинмаган.

Бундан ташқари, банк муассасалари томонидан иш ҳақини ўз вақтида бермаслик, айрим мансабдор шахсларнинг жиноий хатти-ҳаракатлар содир этганлик ҳолатлари аниқланиб, уларга нисбатан прокурорлик назорати ҳужжатлари қўлланилган. Хусусан, "Саноатқурилишбанк"нинг Хива тумани филиалида 8 та бюджет ташкилотига 86,5 миллион сўмлик иш ҳақи ва аванс пуллари белгиланган муддатларда тарқатилмаган.

Прокуратура органлари томонидан мазкур қарор ижроси бўйича жорий йилнинг ўтган даврида ўтказилган назорат фаолияти натижасида аниқланган қонунбузилишларини бартараф этиш ҳақида 184 та тақдимнома киритилди. Мансабдор шахсларга қонун бузилишларига йўл қўймаслик ҳақида 423 та огоҳлантирув берилиб, 154 та интизомий, 963 та маъмурий ва 15 та моддий ҳамда 92 та жиноят иши қўзғатилган.

Муддатида берилмаган иш ҳақларини ундириш тўғрисида судларга 1540 та 410,2 миллион сўмлик аризалар киритилган. Корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларига ўз вақтида тўланмасдан келинаётган 193,7 миллион сўм миқдоридаги иш ҳақларининг берилиши таъминланган.

Фуқароларга меҳнат шароитларини тўла-тўкис яратиб беришда масъул бўлган мансабдор шахсларнинг айрим ҳолларда йўл қўяётган юқоридаги каби хатти-ҳаракатларига нисбатан прокуратура органлари томонидан қонуний чоралар кўрилмоқда.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎзА мухбири.

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

жамиятини реструктуризация қилиш ва молиявий соғломлаштириш бўйича чора-тадбирларнинг мажмуавий режалари маъқулланди. Уларда аниқ маркетинг ва ассортимент стратегияси, ортиқча ишлаб чиқариш қувватларини реализация қилиш ва улар эгаллаб турган ҳудудларни қисқартириш, шу орқали топилган маблағни техник қайта жиҳозлаш, қайта қуриш, янги маҳсулот турларини ўзлаштиришга йўллаш, шунингдек, ички ва ташқи хорижий инвестицияларни юқоридаги мақсадлар учун жалб этиш кўзда тутилган.

Мажлисда "Андижонмаш" ОТАЖ, "Ўтақаттиқ материаллар заводи", "Сино" АЖ, "Фарғона-текстил" ОТАЖ, "Наманган-текстил" ОТАЖ ва "Мангит" ОТАЖ раҳбарларига Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасининг эксперт комиссияси тавсиясига кўра корхоналарнинг иқтисодий ночорликдан чиқиш стратегиясини етарли даражада тасаввур эта олмаётганликлари уқтирилди ва бир ой мобайнида мажмуавий режаларни қайта ишлаб чиқиш ва комиссия эътиборига такроран ҳавола этиш вазифаси топширилди.

Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси қошидаги эксперт комиссиясига ва ишчи гуруҳлари раҳбарларига тақдим этилаётган мажмуавий режалар сифати хусусидаги хулосаларда бундан буён менежмент даражасига ва ҳар бир корхона раҳбарига, уларнинг корхоналарни реструктуризация қилиш ва молиявий соғломлаштириш бўйича талаб этилаётган чора-тадбирларни амалга ошириш борасидаги ҳақиқий имкониятларига баҳо бериш вазифаси топширилди.

"Турон шойиси" ва "Избоскан шойи тўқув" ОТАЖлари менежменти даражасининг пастлиги ва бунинг оқибатида иқтисодий ночорлиги, молиявий соғломлаштириш бўйича келтирилган режаларининг мавҳумлигини ҳисобга олиб, ушбу корхоналар бўйича белгиланган тартибда ташқи бошқарувни жорий этган ҳолда банкротлик жараёнини бошлаш хусусида қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

2001 йилда сайёрамизнинг уч миллион аҳолиси ОИТС дан вафот этди. 40 миллион нафардан зиёд киши эса ОИВ-инфекцияси юктирувчилари ҳисобланади. Уларнинг кўпчилиги гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш пайтида шприцлар орқали зарарланган.

Ушбу маълумотлар Тошкентда "Марказий Осиёда гиёҳвандлик муаммолари: вазиятни баҳолаш ва тегишли чора-тадбирлар" мавзуида ўтказилаётган минтақавий анжумандаги маърузаларда келтирилди.

МУАММОНИ БИРГАЛИКДА ҲАЛ ЭТАЙЛИК

Халқаро анжуманнинг иккинчи куни гиёҳванд моддаларни Тошкентнинг саноат корхоналаридан бирида ёқиш билан бошланди. Судларнинг бу ҳақдаги қарорлари кучга кирганидан сўнг 2 тонна 228 килограмм психотроп моддалар, яъни тарях, героин, наша, марихуана, конопля каби моддалар йўқ қилинди. Ушбу моддалар мамлакатимиз ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари томонидан мусодара қилинган эди.

Мутахассислар маълумотларига кўра, кейинги пайтда Марказий Осиё давлатларида гиёҳвандлик моддаларнинг тарқалиши ва уларни истеъмол қилишнинг кўпайиши кузатилмоқда. Бу кўпинча минтақа ҳудуди орқали Афғонистондан дунёнинг бошқа мамлакатларига қилинаётган наркобизнес транзитининг фаоллашуви оқибатидир. Бу муаммо кўлами кенгайиб бормоқда ва бутун дунё ҳамжамияти уни ҳал қилиш ташвишида.

Мамлакатимизда гиёҳвандлик ва гиёҳвандлик моддаларининг ноқонуний айланишига қарши кураш бўйича давлат тизими ташкил этилган бўлиб, унда жамоатчилик ҳам иштирок этаётир. Ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари, соғлиқни сақлаш, таълим муассасалари ва бошқа тузилмалар томонидан амалга оширилаётган ишларни республикамиз Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Наркотик моддалар устидан назорат қилиш бўйича давлат комиссияси ҳамда тегишли Миллий марказ мувофиқлаштиради. Шунингдек, бу борада халқаро ташкилотлар кадрларни тайёрлаш, техник жиҳозлаш, таълим дастурлари орқали ёрдам бермоқда.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги барча вилоятларда гиёҳвандлар учун 230 та "ишонч пунктларини" ташкил этган. Мутахассислар маслаҳатлари бу ерга мурожаат қилаётганлар учун ОИТС билан зарарланиш даражасини пасайтириш имконини беряпти. Ўзбекистон Республикасида 2002-2005 йилларда ОИВ/ОИТСнинг олдини олиш бўйича давлат дастури тайёрланди. Швейцария ҳукумати билан Европанинг етакчи наркология клиникаларида ушбу соҳа кадрларини тайёрлаш борасида шартнома тузилган. Ёшлар орасида гиёҳвандлик ва ОИТС нинг олдини олиш мақсадида соғлиқни сақлаш муассасалари мамлакатимиздаги ёшлар ташкилотлари ҳамда таълим тизими мутахассислари билан фаол ҳамкорлик олиб боряпти. Ўқув юртларида ихтисослаштирилган курслар жорий қилинган, гиёҳвандлик моддаларини истеъмол қилишга қарши оммавий тадбирлар ўтказилмоқда.

Шу билан бирга, минтақавий анжуман давомида гиёҳвандлик моддаларига талабни камайтириш соҳасида халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш масалалари бўйича давра суҳбати ўтказилди. Унда БМТнинг Наркотикларни назорат қилиш ва жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармаси, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Европа минтақавий бюроси, АҚШнинг Халқаро тараққиёт агентлиги, ЮНИСЕФ, БМТнинг ОИВ/ОИТС бўйича бирлашган дастури ва бошқа халқаро ташкилотлар вакиллари сўзга чиқди. Марказий Осиё минтақасида гиёҳвандлик ва гиёҳвандлик моддаларига қарши курашда кўрилаётган чора-тадбирлар самарадорлиги кўп жиҳатдан маҳаллий ҳукумат ва жаҳон ҳамжамиятининг БМТнинг Гиёҳвандлик моддаларини назорат қилиш бўйича халқаро дастурини амалга оширишда сайъ-ҳаракатларни мувофиқлаштиришига боғлиқ экани таъкидланди. Ўтган йили ўтказилган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг махсус сессияси ҳам ушбу мавзуга бағишланган эди.

Йиғилиш давомида қатор янги халқаро лойиҳалар ва дастурлар тақдим этилди. Ушбу лойиҳалар ва дастурлар нафақат заҳарли "оқ ажал"ни ишлаб чиқариш ва тарқалиши ҳамда истеъмол қилишнинг олдини олиш, балки ижтимоий-иқтисодий хусусиятга эга чоралар кўриш борасидаги фаолиятни фаоллаштириш билан боғлиқ муаммоларни ҳам ҳал этишга қаратилган. Анжуманда таъкидланганидек, Марказий Осиё мамлакатларида мазкур лойиҳаларни амалга оширишда маҳаллий шароит эътиборга олиниши, минтақанинг тегишли давлат тузилмалари билан ҳамкорлик йўлга қўйилган бўлиши шарт. Халқаро ташкилотларнинг янги лойиҳалари доирасида техник ёрдам кўрсатиш, Марказий Осиё давлатларининг соғлиқни сақлаш ва таълим тизимини қўллаб-қувватлаш, мутахассислар учун бу борада малака ошириш семинарларини ташкил этиш кўзда тутилган. Буларнинг барчаси гиёҳвандлик моддаларига талабни камайтириш бўйича миллий дастурларни амалга оширишга кўмаклашишга қаратилган.

Анжуман иштирокчилари гиёҳвандлик моддаларига талабни камайтириш ва гиёҳвандлик тарқалишининг олдини олиш мақсадида халқаро ҳамда миллий тузилмалар фаолиятининг устувор вазифаларини муҳокама этди. Ишчи гуруҳлари йиғилиши давомида улар минтақа мамлакатларида гиёҳвандликнинг тарқалиши билан боғлиқ юзага келган вазиятни аниқлаш мақсадида ушбу давлатлар ташкилотлари томонидан ўтказилган тадқиқотлар натижаларини кўриб чиқди.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.
Д. ЮСУПОВ
олган сурат.

Паҳлавон Маҳмуд турнири – Эронда

ёхуд Туркияда ўзбек кураши ҳақида чоп этилган китоб хусусида

Куни кеча Миллий матбуот марказида Халқаро кураш ассоциацияси президенти Комил Юсупов оммавий ахборот воситалари ходимларига курашнинг жаҳон миқёсида ривожланиши билан боғлиқ бир нечта янгиликларни маълум қилди.

Маълум бўлишича, шу йил 1 июль куни Африканинг Порт Элизабет шаҳрида кураш бўйича мазкур қитъа чемпионати бошланади. Мусобақаларни юксак савияда ташкил этиш учун ХКА бош котиби Умид Ёқубов хориж сафарига жўнаб кетган. Бу чемпионатда Мали, Ангола, Мозамбик, Зимбабве каби давлатларнинг ёшлари ўзбекона усулда курашадилар. Шуниси қувонарлики, ҳали биз учун унча таниш бўлмаган Фил суяги ороллари вакиллари ҳам ушбу чемпионатда қатнашиш истагини билдирганлар. Африка Кураш конфедерацияси президенти Андре Френч жўнатган факсдан мазкур хушхабарларни билиб олдик.

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Африкадаги бел олишувлар ниҳоясига етиб улгурмасдан, яъни 3 июль куни Эрон пойтахти Теҳрон шаҳрида Паҳлавон Маҳмуд номидаги халқаро турнирга старт берилади. Баҳсларда Осиё ва Европа қитъасининг 20 га яқин давлатларидан спортчилар иштирок этади. Кураш гиламига 73, 90 килограмм ва мутлоқ вазн тоифасидаги полвонлар чиқади.

Дарҳақиқат, курашимиз кундан-кунга дунё миқёсида оммалашиб, довруғи кучайиб бормоқда. Туркияда "Кураш" номи билан чоп этилган китоб ҳам фикримизнинг далили бўлиши мумкин. Асар муаллифи, профессор Иброҳим Ўзтекнинг ўзбек курашини жами курашларнинг отаси, деб аташидан ҳам кўп нарсани англаш мумкин.

— Фил суяги оролларигача етиб борган миллий қадриятимиз, албатта, Олимпия ўйинлари қаторидан ўрин олади, — дейди ХКА президенти.

Яхши кунларда, байрам дамларидаги самимий тилакка биз ҳам қўшиламиз.

Озод РАЖАБОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Қўшма корхоналарда

«Силк Роад»: ЧИҚИНДИДАН ВАЛЮТА

— Вой, эринмаган японлар-ей, қўйиб берсангиз, улар тупроқни қовуриб олтин олишади-я. Айтишларича, японлар наманганликлар билан биргаликда пилла чиқиндиларини қайта ишлаб, валютага сотишаётганмиш, шу тўғрими? Агар бор гап бўлса, пиллакорнинг куни туғадиган бўлибди-да.

Анчадан буён давраларда айланиб юрган шу мазмундаги гапларда жон бор. Кунчиқар мамлакат тадбиркорлари уддабуронлиги бизга ҳам хос эканлиги кўринаяпти. Ўша, одамлар тилидан бол томиб мақтаётган «Силк Роад» қўшма корхонаси мисол бунга.

Аслида ўзбек ипакчиликда ҳеч кимдан қолишган эмас. Ота-боболаримиз қўлда бошқариладиган дастгоҳлар билан пиллани майин ипакка айлантириб, ундан қулинг ўргилсин газлама тўқиб келишганини билмаган одамнинг ўзи йўқ. Бу юмушнинг миқёси кенгайиб, саноат усулига ўтилгач, анча-мунча чиқинди тўпланиб келгани ҳам бор гап. Ана шу чиқиндиларни қозонга солиб, қайнатиб, қазна ипакка айлантиришда қўл келяпти японлар тажрибаси.

Қўшма корхона раҳбарияти тақдим этган маълумотларга кўз югуртирамиз. Қайта ишловчилар фаолият бошлаган йили 14 тонна қазна ипаги экспорт қилинган экан. 1999 йилда бу миқдор 83 тоннага, кейинги йили 90, бултурга келиб 111,3 тоннага етибди. Жорий йилнинг беш ойида жаҳон бозорига 48 тонна маҳсулот чиқариб, бир миллион 129 минг доллар миқдорида валюта ишлашибди. Бу — «Силк Роад»да тайёрланаётган қазна ипакнинг ҳар килограмми 25 доллардан пулланаяпти, дегани. Ва корхонада ишлаётган 456 меҳнатчининг ойлик маоши ўртача 35 минг сўмдан ортаётгани ҳам шундан.

Қўшма корхона тузилдими, маҳсулоти четга чиқиши табиий. Хўш, ўзимизнинг пиллани қайта ишлаш корхоналаримизда аҳвол қандай? Пиллакор ва қайта ишловчилар меҳнати қадр топаяптими? Ҳа, топаяпти. Хусусан, вилоятда етиштирилган «кумуш тола»нинг асосий қисмини қайта ишлайдиган «Атлас» ҳиссадорлик жамияти ҳисоботларида экспорт кўрсаткичлари қайд этилаётгани бундан нишона. Бозор иқтисодиёти талабларига мослашаётган корхонада маҳсулотни четга чиқармай туриб, иқтисодий барқарорликка эришиш қийинлигини тушуниб етишди. Изланиш ва интилишлар самараси ўлароқ ўтган йилдан бошлаб ипак ва газламанинг айрим турлари ташқи бозорга йўл олди. Наманганлик тўқимачиларнинг Хитой, Япониядаги ҳамкасблари билан рақобати ана шундан бошланди.

Бултур «Атлас»чилар 421 тонна қуруқ пиллани қайта ишлашди. Тайёр маҳсулотнинг 24,8 фоизи экспортга жўнатилди. Корхонанинг валюта ҳисоб рақамига 206 минг доллар тушди. Гарчи, бу миқдор «Силк Роад»ники олдида унча кўп бўлмаса-да, корхона хазинасига анча барака киритди. Тўқимачилар икки хил маҳсулот — ипак ва оқ матони четга чиқаришяпти. Россиянинг «Уралский шёлк» ҳиссадорлик жамиятига ипакнинг ҳар килограммини 17 доллардан сотишди. Жанубий Кореяга эса 200 минг погон метр газлама жўнатилди. Ўзлари тўқиётган газлама корейс аёлларига маъқул тушаётганидан атласчи қизжувонлар хурсанд.

«Атлас»нинг экспорт имкониятлари истиқболли. Шу кунларда Хитой билан ҳамкорликдаги «Чан-На-Текс» қўшма корхонаси ишга тушиш арафасида. Унда йилига 1334 тонна ип йигирилади. Бундан ташқари, йил охиригача итальянлар кўмагида аввал галстукбоп газлама, сўнгра галстукнинг ўзини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Бир сўз билан айтганда, ташқи бозорга чиқаётган маҳсулот миқдори деярли икки баравар ўсади.

Пиллани қайта ишлаб, валюта топаётган «Силк Роад» ва «Атлас»нинг саъй-ҳаракатлари кишини қувонтирса-да, яна бир турдош корхона — Уйчидаги «Ипакчи» ҳиссадорлик жамияти бултур умуман экспорт амалиёти билан шуғулланмагани кишини ўйга толдиради. Нима, рақобатбардош шойи тўқиш уйчиликларнинг қўлидан келмайдими? Келади, фақат изланиш ва ташаббускорлик етишмаяпти бу ерда.

Бу йилги мавсум тўқимачиларнинг ишончли шериклари — пиллакорлар учун анча оғир келди. Тут парвонаси зарарлагани, боз устига, баҳор ҳавоси меъёрдагидан паст келганлиги боис тутлардан кўзланган даражада барг олинмади. Шунга қарамай, вилоят пиллакорлари шартнома режасини уддаладилар. Ҳозир омборларда 2060 тоннадан зиёд хомашё бор. Демак, пиллани қайта ишловчи корхоналарнинг узлуксиз фаолият кўрсатиши учун кафолат етарли. Энди гап уларнинг барқарор ишлаши, мавжуд хомашёдан халқаро бозорга ярайдиган кўпроқ маҳсулот тайёрлай билишда қолган.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тадқиқотлар самарадорлиги йўлида

ОБИДАЛАРНИ АСРАШ – САВОБ ИШ

Бир неча йиллирки, Тошкент архитектура-қурилиш институтининг олимлари Шаҳрисабз шаҳридаги тарихий обидаларнинг техник ҳолатини, мустаҳкамлиги, зилзилабардошлигини ва бошқа кўпгина жиҳатларини тадқиқ қилмоқдалар. Асосий мақсад обидаларнинг умрини узайтиришдан иборат. Илмий тадқиқот ишлари Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги буюртмаси асосида Маданият ишлари вазирлиги ҳузуридаги архитектура обидаларини таъмирлаш Бош бошқармаси ва унга қарашли «Таъмиршунослик» институти ходимлари ҳамкорлигида олиб борилмоқда.

Маълумки, 2000 йилда Шаҳрисабз ЮНЕСКО томонидан жаҳон мероси рўйхатига киритилган. Бу йил эса шаҳарнинг 2700 йиллиги бутун дунёда кенг нишонланади. Шу боис мазкур ташкилот ҳам бажарилаётган илмий-тадқиқот ишларига ҳомийлик қилиш мақсадида ўз вакилини юборди. Кузатув, изланиш, баҳслардан сўнг вакил обидаларни асраш натижасида бажарилаётган илмий ишларга ижобий баҳо берди.

Хўш, архитектура ёдгорликларининг оғиши, чўкиши, емирилиши, деворларида ёриқларнинг пайдо бўлиши, дарз кетишига сабаб нима? Нега пардоз қопламалари, шувоқлари тушиб кетади? Баъзи обидалар қулайди ҳам. Асосий сабаблардан бири — зилзила. Зилзила натижасида обида замини вертикал ва горизонтал йўналишларда силкинади. Силкиниш даражасига қараб бино ва иншоотлар чўкиши, оғиши, сурилиши ва ҳатто қулаб ҳам тушиши мумкин. Мавжуд ёриқлар кенгаяди, деворлар дарз кетади.

Маълумки, шу йил 3 март куни Афғонистонда кучли зилзила бўлди. Шаҳрисабзда унинг кучи 5-6 баллни ташкил этди. Зилзила оқибатида Оқсарой яна бир имтиҳондан ўтди. Бизни қизиқтирган нарса ҳам обида зилзилага қандай бардош берди экан, деган масала эди. Мутахассислар Оқсаройнинг зилзиладан кейинги техник ҳолатини таҳлил қила бошлашди.

Илмий тадқиқот ишлари бошланган йиллари Оқсарой пойдеворининг баъзи жойлари 2-6 мм.га чўккан бўлса, ҳозирги кунда ҳам бу ҳол давом этаётганини янги ўлчашларимиз тасдиқлади. Ўтган йилги тавсияларимизга кўра, обида ёнидан юк машиналарининг ўтиши ман қилингани, обида заминига сув оқизаётган миноранинг бошқа жойга кўчирилгани, сайёҳларнинг томоша майдонига чиқиши тўхтатилганининг шоҳиди бўлдик.

Кузатувимиз сўнггида иккала пештоқнинг ҳам деформация ҳолати ошганини қайд қилдик. 15-20 метр баландликда — унинг ўртасида — пештоқ сиртида ва зина ичида янги ёрлиқлар пайдо бўлгани бундай хулоса қилишга сабаб бўлди.

Шунга ўхшаш ҳолатни Доруттиловат, Доруссаодат мажмуаларида ҳам кузатдик. Кўк Гумбаз объектида кўзга яққол кўринадиган нарса — бу гумбаз билан унинг олдидаги баландлиги 24 метрлик пештоқ орасида ёриқ пайдо бўлгани, уларни бирлаштириб турувчи қалин симлардан бир тутами зилзила пайтида узилиб кетгани бўлди. Геодезик ўлчаш натижасида пештоқнинг 22 см. оққани аниқланди. Оғиш олдин ҳам бор эди. Зилзила таъсирида бу миқдор 4 см.га ошган. Гумбазнинг устидан, уни кўтариб турган цилиндрсимон деворнинг сиртидан кўпгина пардоз қопламалари тушиб кетган, бино ичида ҳам ёриқлар пайдо бўлган. Бошқа мажмуаларда ҳам аҳвол шунга ўхшаш. Машҳур мудофаа қалъа деворининг ҳам 10 метргача жойи ўпирилиб тушган. Бу зилзила арафасида ёмғирнинг кўп ёққанлигидан пайдо бўлганлиги аниқланди.

Обидаларни ҳозирги ҳолатида асраш, уларнинг умрини узайтириш борасидаги айрим таклифларимиз бор.

Авваламбор, таъкидлаш жоизки, барча турдаги таъмирлаш, тиклаш ва обидани ҳозирги ҳолатида узоқ муддатларга асраб қолиш борасида бажариладиган барча ишлар иншоот конструкциясини батафсил ўрганмасдан амалга оширилмаслиги керак. Шундан кейин унинг заминини, пойдевори ва бошқа конструкцияларини мустаҳкамлаш чорасини кўриш зарур. Сўнгра обидани таъмирлаш, тиклаш каби бошқа ишларни бажарса бўлади. Шу аснода Оқсаройнинг оғган қисмини қайта тиклаш ишларини уч босқичда бажаришни тасвия этамиз. Бунинг учун оғирлиги 11 минг тонна, баландлиги эса 38 метрли шарқий пештоқдан ажралиб турган, оғирлиги 1300 тонналик, баландлиги 22 метрли авария бўлаги бурчакларида металл прокатдан вертикал устунлар ўрнатилади. Бўлакнинг 7-8 жойидан металл «белбоғ»лар ўтади. Улар вертикал устунларга боғланади. Иборали қилиб айтганда, гўё ажралган бўлак «бешикка беланади». Барча боғловчилар болт, гайка шаклида бўлиб, пайвандлаш ишлари олиб борилмайди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, иш мобайнида обида сиртига, унинг безакларига шикаст етмайди. Сўнгра, обида заминини мустаҳкамлаш ишлари олиб борилади. Бунинг учун махсус мосламалар ёрдамида обида заминига унинг юк кўтариш қобилиятини оширадиган, келгусида ўз таркибини ўзгартирмайдиган кимёвий қоришма инъекция қилинади.

Аниқ геодезик, сейсмометрик асбоблар ёрдамида иккала пештоқ ҳам янги мустаҳкам заминга эга бўлгани илмий ва амалий жиҳатдан исботлангандан кейин, асосий пештоқ билан ундан ажралган бўлак орасидаги ёриқлар босим остида тозаланади. Кейин ёриқларга, уларнинг ички сиртларига яхши ёпишадиган, таркиби жиҳатидан ғиштлар орасидаги мавжуд қоришмага яқин бўлган суюқ қоришма пуркалади.

Ажралган бўлакнинг ҳар томонлама мустаҳкам бўлганига ишонч ҳосил қилинганидан кейин, уни боғлаб турган «белбоғлар» ечилади. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, бу ишлар учун 22 тонна металл сарф бўлади. Кейин, «белбоғлар» ечиб олиниб, бошқа мақсадларда ишлатилиши мумкин.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, обидаларни асраш мақсадида бажарилаётган илмий ва амалий ишга, бу тарзда ҳар томонлама ёндошиш, биринчи марта бажариляпти. Кўп йиллик сейсмометрик, геодезик ўлчашлар, ҳисоб-китоблар обида техник ҳолатининг мониторинги бунга асос бўлди. Йиллар давомида бажарилган илмий ва амалий тадқиқотга кетган меҳнат ўзини оқлади, дейишга асос бор.

Б. АСҚАРОВ,
Тошкент Архитектура-қурилиш институти ректори.
Қ. АБДУРАШИДОВ,
профессор.
Н. НИШОНБОЕВ,
доцент.

ЁПИҒЛИҚ ҚОЗОН ОЧИЛИБ ҚОЛДИ

Навоий вилояти божхона хизмати ходимлари "Бухоро-Тошкент" йўналиши бўйича кетаётган "Икарус" русумли автобусни тўхтатиб, текширди. Юкхонада 22 дона 100 литрли, 97 дона 8 литрли, 14 дона 22 литрли ва 25 дона 60 литрли алюмин қозонлар борлиги аниқланди. Суриштирилганда, унинг эгаси ғиждувонлик Ботир Зоиров бўлиб чиқди. Қозонфуруш қаерда ишлаб чиқарилгани номаълум ва сифати ҳаминқадар 500 минг сўмлик алюмин қозонларни Тошкент шаҳрига сотишга олиб кетаётган экан.

Қозон сотиш ёки қозон ишлаб чиқариш айб эканми, дейишингиз мумкин. Тадбиркорлик замони бўлса. Шундайликка шундайку-я, аммо ҳар бир иш қонуний бўлгани дуруст-да. Афсуски, Б.Зоиров бу ишни ҳеч қандай ҳужжатсиз амалга ошириб юрган экан. Шу боис энди у пинҳона ишлари учун ошкора мулзам бўлиб қолди.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири.

ИСТИҚЛОЛНИНГ 11 КОШОНАСИ

Бу кошоналарнинг ҳар бири алоҳида таърифга, алоҳида таҳсинга лойиқ! Негаки, улар Мустақиллик мевалари, Озодлик нишоналаридир. Дояси — Дўстлик, меъмори Тинчликдир. Маскани — Ўзбекистон, посбони Огоҳликдир. Бунёдкори — меҳнаткаш халқ, вориси ёш авлоддир. Шу боис ҳеч вақт ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди. Асрларга татигулик қутлуғ саналар ҳаливери ҳеч кимнинг ёдидан кўтарилмайди...

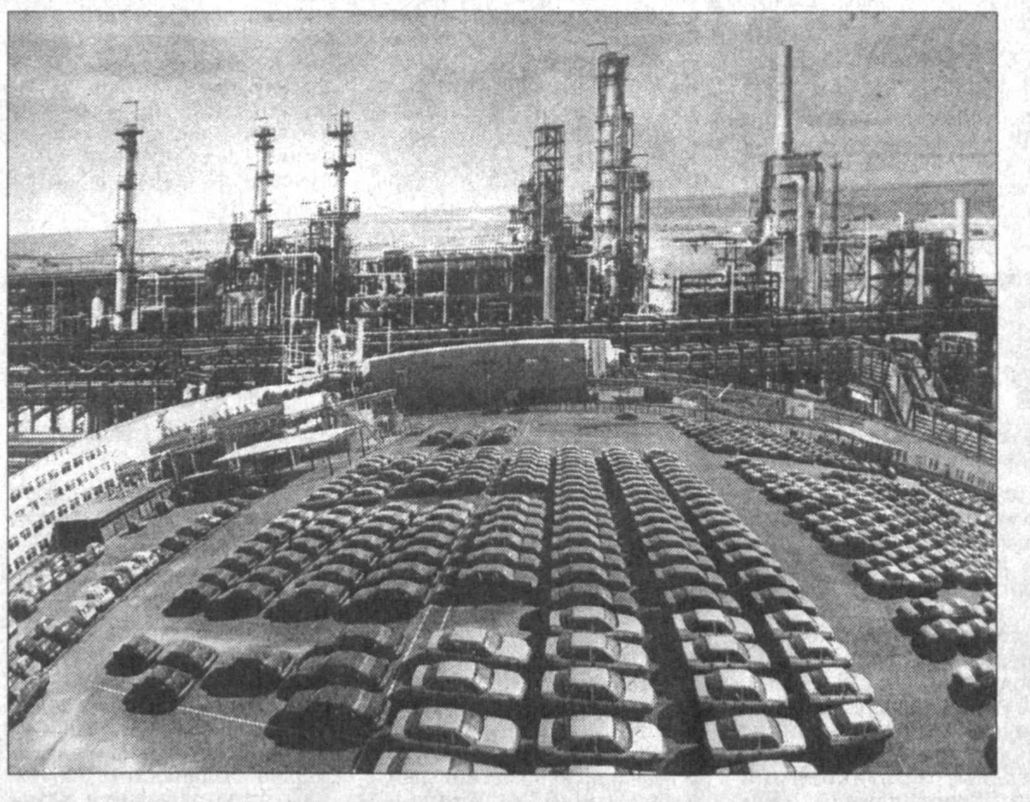

УЛКАН ИМКОНИЯТЛАР ЮРТИ

Мўъжизанинг туғилиши

1996 йил 25 март куни халқимиз ҳаётида унутилмас воқеа рўй берди. Асакада қад ростлаган "УзДЭУавто" қўшма корхонаси ишга туширилди. Завод конвейеридан дастлабки ўзбек автомобили — "Дамас" микроавтобуси тушди. Роппа-роса ўн икки ҳафтадан сўнг унинг жажжигина биродари — "Тико" дунёга келди. 19 июлдан эътиборан эса кўпчиликка манзур қулинг ўргилсин "Нексия" ҳаётга йўлланма олди. Улар андижонликларнинг республикамиз мустақиллигининг беш йиллик тўйига бебаҳо тухфалари сифатида қабул қилинди. Шу муносабат билан Юртбошимиз корхонага ташриф буюрди. Салобатли янги машинада цехларни кезди. Тантанали йиғилишда нутқ сўзлаб, барча ватандошларимизни оламшумул ютуқ билан чин дилдан қутлади. Диёримиздаги ҳар бир оилага ўзимизда тайёрлана бошлаган мана шундай ажойиб транспорт воситаларига эга бўлишини тилади. Тўнғич автомобилларимиз капотига дастхатини битди...

Янгиликнинг қўш қаноти бўлади. "Ҳар ишнинг омади — ўз вақти" ҳисобланади. Шунданми, Бобур юртида ниш урган ташаббус унинг бобокалони ошён этган кўҳна-навқирон гўшада илиқ қаршиланди. Бинобарин, Самарқандда ҳам хайрли ишга қўл урилди — янги саноат иншооти қурилди. У "СамКочавто" деб номланди. 1999 йил кўкламида фойдаланишга топширилди. "Otoyol" русумли юк машинаси ва икки хил ихчам автобус ишлаб чиқаришга киришилди.

Ана шу зайл Истиқлол яна бир самарасини берди. Азалдан зироатчилигу чорвачилик этагидан тутиб келган халқимиз нотаниш жабҳаларда ҳам нималарга қодирлигини кўрсатди. Юртимизда батамом янги тармоқ юзага келди. Ўзбек автомобилсозлигига асос солинди. Жумлаи жаҳоннинг жамики ҳудудларида маълуму машҳур улкан мажмуа пайдо бўлди. У тобора ривожланди. Тобора ўсиб-улғайди. Вақти-соати етиб, том маънода Ватанимиз ғурури ва ифтихорига айланди.

Мустақиллигимизнинг ўн йиллиги арафасида тағин-да қувончлироқ хушхабар тарқалди. Асакада "Дамас"у "Нексия"нинг "қардош"и, "Тико"нинг эгизи — "Матиз" "таваллуд" топди. Самарқандда эса юк автомобилининг шартномада кўрсатилмаган янги модели яратилди. Шунингдек, оғир машиналарнинг рама шассилари ва кабиналарини, автобусларнинг кузовлари ва ёнилғи бакларини тайёрлашни йўлга қўйиш вазифаси муддатидан олдин уддаланди. Шундай қилиб, Ўзбекистонда беш йил мобайнида етти русумдаги транспорт воситасини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Соҳада технологик мустақиллик босқичига қадам қўйилди.

Ҳолбуки, бу ишга эндигина жазм этган кезларимиз кўпчилик бизга ишонмаганди. Олис-яқин қўшниларимиз "Нима, ўзбеклар сояга қараб тўн бичаяптиларми?" дея ҳайратга тушишганди. Автомобилсозлик барқарорлашган 28 мамлакат қаторидан муқим ўрин олишимизга очиқ-ойдин шубҳа билдиришганди. Хориждаги ва ўзимиздаги айрим гуруҳлар, қилдан қийиқ ахтарувчи баъзи кимсалар тилларига эрк беришганди. "Ҳашакдан ҳашам чиқмайди, калта ип боғловга ярамайди" қабилида пичинглар отишганди. Амалда-чи?..

Ит ҳуригани билан карвон тўхтамаслиги, эпини топган элакда ҳам сув ича олиши рост бўлиб чиқди. Ана, исботи: бугунга келиб синовдан муваффақиятли ўтган қушдек учқир "Нексия"лар, елдек чопқир "Тико"-ю кўзмунчоқдек бежирим "Матиз"лар, оммабопу рўзғорбоп "Дамас"лар минг-минглаб хонадонларга кириб борди. "СамКочавто" тамғали автоуловлар ҳам эртакеч коримизга ярамоқда. Оғиримизни енгил, узоғимизни яқин қилмоқда. Бунданам қувончлиси, машиналаримиз аввал-бошданоқ чет эллик мутахассислар томонидан юқори баҳоланди. Хорижий харидорлар меҳрини қозонди. Шунга кўра, ҳар бештасидан бири экспортга жўнатилди. "ЎзДЭУавто" юксак мартаба чўққисига кўтарилди. Ҳамдўстлик давлатларидаги турдошлари орасида биринчи бўлиб, ўз маҳсулотларини Ғарбнинг тараққий топган мамлакатларига сотиш ҳуқуқини қўлга киритди. Халқаро андоза ҳисобланмиш ISO — 9001 сертификатини олди.

Табиий, шу ўринда ҳақли савол туғилади: кечагина кўз очган ўзбек автомобилсозлиги қисқа фурсат ичида қандай қилиб бу қадар катта муваффақиятларга эришди? Нималарнинг эвазига дунёвий эътирофга сазовор бўлди?

Жавоби тайин: аввало, мамлакатимизда "Кенгашли тўй тарқамас" деган ақидага қатъий риоя қилинди. Ҳар иккала мажмуани бунёд этиш жараёнида чет эллик шериклар ва сармоядорлар ила бамаслаҳат иш юритилди. Асакадагиси Жанубий кореялик, Самарқанддагиси туркиялик биродарлар ҳамкорлигида тикланди. Бунинг учун кўп вақт сарфланмади. Чунончи, "ЎзДЭУавто" атиги ўн саккиз ойда қуриб битказилди. Ваҳоланки, Россиянинг Тольятти шаҳридаги автозаводни барпо этиш, озмас-кўпмас, олти йилга чўзилганди.

Иккинчидан, янги корхоналаримиз энг замонавий асбоб-ускуналар ҳамда технологиялар негизида жиҳозланди. Айни чоғда, туб аҳоли орасидан етук ва малакали мутахассислар тайёрлашга жиддий эътибор қаратилди. Натижада ақлли техникалар тилини теран тушунадиган, илғор ишлаб чиқариш усулларини пухта эгаллаган ишчи-муҳандисларнинг бутун бир авлоди шаклланди. Айтайлик, "ЎзДЭУавто" эндигина фаолият кўрсата бошлаган дамлар бу ерда юзга яқин кореялик мутахассис ишлаган бўлса, бултур уларнинг 95 фоизи ўрнини маҳаллий йигит-қизлар эгаллади.

Учинчидан, заводларимизда сайқал топаётган машиналар замон талабларига, халқаро андозаларга тўлиқ мос келади. Дид билан безатилгани, техник истифода афзалликларига кўра кескин ажралиб туради. Мисол тариқасида "Нексия"мизни олайлик. У бир пайтлар дунёнинг салкам ярмини забт этган, ўз даврининг дурдонаси бўлган "Жигули"дан асло қолишмайди. Билъакс, шакл-шамойили, осон бошқарилиши, ўриндиқларининг ўта юмшоқлиги, ёнилғини камроқ сарфлаши, двигатели товушининг пастлиги, юкхонасининг катталиги, аккумулятори ва баллонларининг сифати жиҳатидан бирмунча устунлик қилади. Йилига олтмиш минг доналаб чиқарилиши мўлжалланган "Матиз" ҳақида ҳам шундай фикр билдиришга ҳақлимиз. Унинг қуввати «Тико»никидан ўн от кучига ортиқ. Бурилиш бурчаги юқори. Турли шароит ва иқлимга бардошли. Кўриниши чиройли. Ёхуд "СамКочавто"нинг янги маҳсулотига назар ташлайлик. Бу беминнат дастёр 8 тоннагача юк кўтаради. Мотори 135 от кучига тенг. Ишлаганда ҳавони ортиқча ифлослантирмайди. Тормоз тизими бақувват ва ишончли.

Ана шу хусусиятлари боис ўзбек автомобиллари жаҳон бозоридан муносиб ўрин эгаллаяпти. Уларни хорижга чиқаришга қизиқувчилар сафи йил сайин кенгаяяпти. Буюк Британиянинг "МЕКС коммодитис" компанияси шулардан биридир. Ҳозир у "ЎзДЭУавто" билан ҳамкорликда иш юритаяпти. Саутгемптон шаҳридаги "Авто Терменал" тест марказида "Дамас", "Тико", "Нексия"ларнинг Европа Иттифоқи андозаларига мувофиқлиги аниқланаяпти. Инглиз импортчилари жорий йилда 6 мингта, келаси йилга бориб 30 мингта машинамизни сотиб олиш ниятидалар. Шунингдек, "Матиз"га ҳам катта умид боғлаяптилар. Бундан руҳланган автомобилсозларимиз айни дамларда "Нексия — 2"ни конвейерга қўйиш тараддудини кўраяптилар. 2003 йилдан бошлаб ҳозирча шартли равишда "Т — 200" деб номланган навбатдаги автоуловни мижозларга тортиқ этиш борасида изланаяптилар.

Яна бир муҳим гап: ўтган давр ичида мамлакатимизда янги соҳани маҳаллийлаштиришга алоҳида эътибор қаратилди. Турли жойларда тармоқ буюртмаларини бажарадиган, жумладан, зарур ўриндиқлар, бўёқлар, шовқин пасайтиргичлар, бамперлар, электр кабеллари, аккумуляторлар етказиб берадиган ўттиздан зиёд корхона очилди. Бутловчи ва эҳтиёт қисмларнинг 70-75 фоизини юртимизда тайёрлаш учун мустаҳкам замин ҳозирланди. Минглаб кишилар иш билан таъминланди. Сирасини айтганда, автомобиль саноатининг ўзига хос инфратузилмаси шаклланди. Ўзбекистон мўъжизалари яна биттага кўпайди.

Довонлару тоғлар оша, уммонлар, булутлар оша

Аёнки, эндиликда турли мамлакатлар иқтисодиёти ўзаро яхлитликда ривожланмоқда. Бу табиий равишда Буюк Ипак йўлини қайта тиклашни тақозо этмоқда. Чунки у азал-азалдан Шарқу Ғарбни яқинлаштирган. Давлатлар ва қитъалараро савдо-сотиқни кенгайтиришга хизмат қилган. Шунга биноан, ЮНЕСКО ўтган аср ниҳоясида "Буюк Ипак йўли — мулоқотлар йўли" номли махсус дастур ишлаб чиқди. Ундан кўзланган бош мақсад автомобиль, темирйўл, денгиз транспорти ҳамда тижорат соҳаларидаги йўналишларни амалиётда қўллаш эди. Дастурни бошқалар қатори Ўзбекистон ҳам маъқуллади. 1993 йил майида Брюсселда Европа — Кавказ — Осиё транспорт йўлаги — ТРАСЕКАни барпо этиш тўғрисидаги декларация қабул қилинди. Кейинчалик шу асосда бир қанча ишлар амалга оширилди. Масалан, Грузия, Озарбойжон, Туркманистон ва Ўзбекистон ўртасида Транскавказ коммуникация йўлагини яратиш юзасидан Сарахс шартномаси имзоланди. Марказий Осиё ва Эрон темир йўллари бир-бирига туташтирилди. Бу режаларнинг барчаси мамлакатимиз манфаатларига кўп томонлама мос тушди. Боиси — давлатимиз раҳбарияти мустақилликнинг илк йиллариданоқ транспорт коммуникациялари тармоқларини тараққий эттиришга астойдил бел боғлаганди. Ўз маҳсулотларимизни жаҳон бозорига тез ва арзон нархларда чиқариш, ташқаридан товар олиб келишни енгиллаштириш омилларини қидираётганди. Изчил саъй-ҳаракатлар кўп ўтмай самарасини берди. Ўзбекистон учун Эрон орқали Форс кўрфазига, Покистон бўйлаб Ҳиндистонга, Туркия оралаб Ўртаер денгизи ва Қора денгизга чиқиш дарвозалари ланг очилди. Ўш, Иркештом, Қашқар орқали Жанубишарқий Осиё давлатларига боғланиш имкониятлари туғилди. Айниқса, Европага олиб борувчи Туркманистон—Каспий денгизи—Озарбойжон ва Грузия йўналиши бағоят қўл келди. У ўлкамизни бир томондан Хитойнинг ЛянЮнган порти-ю Қашқарга, бошқа тарафдан Европанинг Роттердам кўрфазига боғлади. Республикамизнинг экспорт салоҳияти ҳар қачонгидан кучайди. Йўл харажатлари, юк ташиш муаммолари камайди.

Яхши биласиз, Буюк Ипак йўлининг Марказий Осиё бўлаги асосан диёримиз ҳудудидан ўтган. Биз уларни қайта тиклашда қўшниларимиз мададига таянаяпмиз. Европани Тинч океани ҳамда Жануби-шарқий Осиёга ошно этгувчи Тошкент—Ўш—Иркештом автомобиль йўлини замон талаблари даражасида қуришу созлашда Қирғизистон ва Хитой билан бамаслаҳат иш юритаяпмиз. Мазкур йўналишнинг нуфуси тўққиз ярим миллионлик олтин водийни республикамиз пойтахти ва қолган минтақалари билан туташтирувчи энг муҳим қисмида 1997-2000 йиллари мисли кўрилмаган бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Нуқул тоғ ва тошлардан иборат саксон чақиримлик масофада уч қиш-у тўрт ёз иш тўхтамади. Тошкент, Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятларидан келган тўрт ярим минг кишилик қурувчилар жамоаси ғайратшижоат кўрсатиб, оқилона меҳнат қилди. Қадим йўллар транспорт ҳаракати ёпилмаган қўйи бир маромда кенгайтирилди. Аввал-охир қайта асфальтланди. Учта кўприк қурилди. 21 миллион куб метр ҳажмида тупроқ ишлари бажарилди. 2370 метр баландликка 4 миллион куб метр қум-шағал олиб чиқилди. 141 минг куб метрлик темир-бетон ётқизилди. Инсон ақл-идроки, фан-техника ривожи нималарга қодирлиги Қамчиқ ва Резак довонларидаги туб ўзгаришларда ҳам яққол ифодасини топди. Таъбир жоиз бўлса, тоғнинг қоқ чўққисида қурилишнинг янги дорилфунинига пойдевор қўйилди. Хавф-хатарга бақамти эски сўқмоқдан сал қуйида 11 километрга чўзилган батамом бошқа йўл очилди. Тажрибали қозоқ ва қирғиз лаҳмчилари кўмагида биринчи жуфтлигининг узунлиги 1072 метрга, иккинчисиники 412 метрга тенг тўртта туннел қазилди. Уларга ичкаридаги ҳаракатни тартибга солувчи компьютерлар, ҳар қарич ерни кузатиб туриш имконини берувчи видеокамералар, об-ҳавони тозалаб мўътадиллаштирувчи техник жиҳозлар ўрнатилди. Довонда бажарилган жами юмушлар қиймати 27 миллиард сўмликдан ошиб кетди. Бутун Марказий Осиё аҳли ҳавас қилса арзигулик бу йўллар ва ерости кошоналари 2000 йил 29 августда тантанали равишда фойдаланишга топширилди. Мамлакатимиз йил — ўн икки ой узлуксиз ишлайдиган алоқа узвига эга бўлди. Хорижга чиқиш салоҳияти ортди. Халқлару мамлақатлараро бордикелди мустаҳкамланди.

Зеро, илгари бу йўллар илиқ-иссиқ фаслларидагина хизматда бўлган. Ундан кунига имиллаб-симиллаб, нари борса, 3,5-4 мингта машина юрган. Ҳозир ҳар кеча-кундузда 17 мингга яқин автомобиль бетўхтов қатнамоқда. 150 мингдан зиёд йўловчини, тонна-тонналаб юкларни эмин-эркин олиб ўтмоқда. Европа ва Форс кўрфази давлатларидан Осиё сари юзланган мотокарвонлар ҳам яқин келгусида Қамчиқ довони оша ўтадиган бўлади. Қурувчиларимиз шуни назарда тутиб, "Тошкент — Ўш" йўлининг навбатдаги қисмларини-да халқаро талаблар даражасига етказиш тараддудини кўрмоқдалар. Лойиҳачиларимиз эса айни жойдан Нукус ва Қўнғирот шаҳарларигача узангувчи замонавий автобан тарҳини яратмоқдалар.

«Қон томир»даги ўзгаришлар

Ҳойнаҳой, гап даромадини илғагандирсиз?.. Темир йўллар ҳар қандай мамлакатнинг асосий алоқа воситаси саналади. Халқ хўжалигини тараққий топтиришда муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, денгизу уммонлардан йироқ Ўзбекистон сингари давлатлар ҳаётида бекиёс ўрин тутади. Ҳозир мамлакатимиз миқёсида ташилаётган ялпи юкнинг 66 фоизи ушбу тармоқ ҳиссасига тўғри келмоқда. Экспорт ва импортга мўлжалланганларининг эса, қарийб бешдан тўрт қисми пўлат излар ёрдамида манзилга етказилмоқда. Бу биринчи навбатда мазкур соҳада ўтказилаётган туб ислоҳотлар мевасидир.

Дарвоқе, давлатимиз раҳбарияти ўтган давр мобайнида темирйўл тизимини янгилаш, уни бозор шароитида ишлашга мослаштириш, бошқариш тамойилларини такомиллаштириш, корхоналарини хусусийлаштириш, янги йўналишлар ва вокзаллар қуришга тааллуқли қатор чора-тадбирлар белгилади. Йирик миқдордаги чет эл сармояларини жалб этди. "Ўзбекистон темир йўллари" давлат акциядорлик компанияси бу ғамхўрликка жавобан кенг кўламли ишларга қўл урди. Тармоқни техник жиҳатдан қайта барқарорлаштиришга, мавжуд темир йўл воситаларини таъмирлашга киришди. Эзгу саъй-ҳаракатлар нечоғли ижобий самара бераётганини билиш учун узоққа бориш шарт эмас, балки сўнгги муваффақиятларга бирров назар солишнинг ўзиёқ кифоя: 2000 йили Япониянинг "Марубени корпорейшн" компанияси ҳамкорлигида Германиянинг дунёга машҳур "Амендорф" заводида тайёрланган энг олий тоифадаги купели вагонлардан 25 таси харид қилинди. Уларнинг 16 таси 2001 йилнинг 25 январидан "Тошкент — Москва —Тошкент" йўналиши бўйича қатновга қўйилди. МДҲда фақаттина Ўзбекистон чақмоқдай ярақлаган йўловчи вагонларга эга бўлди.

Ҳаял ўтмай пойтахтимизда йўловчи вагонларни таъмирлаш заводи чирой очди. У кўҳна ва ғариб депо ўрнида бўй ростлади. Корхонани замонага мослаштириш ниятида 6,102 миллион япон иени ҳажмида кредит олинди. Германия, Япония, Нидерландия, Буюк Британия, Финляндия, Польша ва Канададан зарур асбоб-ускуналар келтириб ўрнатилди. Насиб этса, яқин кунларда завод тўла қувватга эришади. Шунда 1280 киши иш билан таъминланади. Йилига 450 та вагон таъмирланади. Демакки, .50-70 минг АҚШ доллари миқдоридаги маблағ ўзимизда қолади. Кейинчалик заводда трамвай, троллейбус, автобус, уй-рўзғор анжомлари ва мебель ишлаб чиқаришни ташкиллаштириш имкониятлари туғилади.

Соҳада эришилган энг катта ютуқлардан бири, шубҳасиз, узунлиги 345 километрга тенг "Учқудуқ — Султон Увайстоғ — Мискин" темир йўлининг қисқа вақтда барпо қилинишидир. Ундан 2001 йил 1 февралдан поездлар елибюгура бошлади. Сўнгра Тўрткўл ва Нукус шаҳарлари аро йўловчи поезд қатнови очилди. Шунинг баробарида Қорақалпоғистон пойтахтидаги қўналға тўлиқ таъмирдан чиқарилди. Мискин, Тўрткўл, Элликқалъада ажиб вокзаллар пайдо бўлди. Қораўзак ва Беруниида ҳам улар монанд иншоотлар қурилиши бошлаб юборилди. Янги темир йўл шарофати билан кўплаб ёшлар касб-ҳунарли бўлдилар. Бир йилда нақд 25 миллион АҚШ долларига тенг валюта тежалди. Энг муҳими, ушбу темир йўл қорақалпоқ заминидаги табиий бойликларни ўзлаштиришга, улардан халқимиз, аввало, шу ерда яшайдиган одамларнинг манфаати йўлида фойдаланишга, турмуш тарзини фаровонлаштиришга ижобий таъсир кўрсатади. Юртбошимиз Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг яқинда бўлган навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида бу ҳақиқатни алоҳида эслатди. Янги йўлнинг наинки иқтисодий, балки стратегик жиҳатларига ҳам бафуржа тўхталиб ўтди. Шунингдек, унинг атрофида шахсий мулкка асосланган кўптармоқли хизмат кўрсатиш шохобчаларини барпо этиш даркорлигини уқтирди. Бу мазкур йўналиш бўйлаб тегишли инфратузилма шаклланишига, минглаб муҳим иш ўринлари очилишига, тадбиркорлик фаолиятининг ривожланишига хизмат қилажагини таъкидлади.

Сўнгги пайтларда «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси соҳага доир бир неча янги лойиҳаларни ҳозирлади. Улар орасида, айниқса, «Ангрен-Поп» йўналиши бўйлаб Қамчиқ довонидан ўтувчи темир йўлни қуриш, Тошкенту Самарқанд ўртасида тезюрар поездлар қатновини ташкил этиш билан боғлиқ режалар диққатга сазовордир.

Масалага шу нуқтаи назардан қарасак, фуқаро авиациясини ривожлантиришдаги ютуқларимиз ҳам қалбимизда фахр-ифтихор уйғотади. Қаранг, Юртбошимиз Фармонига мувофиқ, 1992 йил 28 мартда "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси ташкил топди. Тармоқнинг келгуси фаолият йўналиши пухта ишлаб чиқилди. Белгиланган вазифаларни рўёбга чиқариш мақсадида ҳозирга қадар тизимга 1 миллиард 200 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя киритилди. Эвазига самолёт парки анча янгиланди. Ҳаво флотимиз "А — 310", "Боинг — 757", "Боинг — 757-200", "Боинг — 767", "PJ — 85" русумли бир нечта янги аэробуслар ҳисобига бойиди. Республикамизда «ИЛ-114» ҳаво лайнери ишлаб чиқарила бошланди...

Кўриб турибсизки, Истиқлол туфайли Ўзбекистон коммуникация жабҳасида янги марраларни забт этмоқда. Довонлару тоғлар оша, уммонлару булутлар оша жаҳонга юз тутмоқда. Мамлакатлару қитъалар билан мустаҳкам алоқа ўрнатмоқда. Улкан имкониятлари, бекиёс салоҳиятлари ила аҳли башариятни ҳайратга солмоқда. Бундай юртнинг йўллари ҳамиша порлоқ-ойдин, келажаги буюк бўлишига шак-шубҳа йўқ!..

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ, Абдурасул САТТОРОВ, Абдунаби ҲАЙДАРОВ, «Халқ сўзи» мухбирлари.

Ер юзида

воқеалар
рақамлар
тафсилотлар

ЖОРЖ БУШНИНГ ТАШАББУСИ

Яқин Шарқдаги танглик ҳали ҳам халқаро ҳамжамият диққат-эътиборидан тушгани йўқ. Аксинча, кейинги вақтларда кетма-кет уюштирилаётган террорчилик ҳаракатлари ва Исроил армиясининг жазо чоралари қурбонлар сонини кўпайтириб, Яқин Шарқ мавзуини янада долзарблаштирмоқда. Бундай вазиятда халқаро ҳамжамият ҳам, минтақадаги тинчлик жараёнига раҳнамолик қилаётган давлатлар ҳам бефарқ қараб туролмаслиги аниқ.

Яқинда АҚШ президенти Жорж Буш Яқин Шарқ муаммосини ҳал қилиш борасида ўзининг янги таклифини эълон қилди. У Фаластин маъмуриятининг бошқарув органларини ислоҳ қилиш, яъни миллий маъмуриятга янги раҳбар сайлаш билан боғлиқ. Ж.Бушнинг таъкидлашича, раҳбарнинг ўзгариши мустақил Фаластин давлати ташкил топишининг ягона шартидир. Фаластин халқи янги йўлбошчи сайласа, янги институтлар ташкил этилса ва қўшнилар билан хавфсизлик бўйича янги шартномалар имзолансагина, Оқ уй бу давлатни қўллабқувватлаши мумкин.

АҚШ президенти аввал ҳам бир неча бор Ёсир Арафот ишончни оқламаётгани ва террорчиликка қарши курашга жиддий киришмаётганини айтган эди. Ж.Бушнинг фикрича, биринчи босқичда Фаластин давлати вақтинчалик мустақил бўлади. Унинг чегараси ва мустақилликнинг бошқа мезонлари Яқин Шарқ муаммоси тўла ҳал қилингунга қадар муваққат ҳисобланади. Янги давлатнинг тузилиши учун жорий йилнинг охиригача Фаластин мухториятида кўп партияли умуммиллий парламент сайлови ўтказилиши лозим. Муваққат давлат тузилгандан кейингина фаластинликлар Исроил билан тузилажак тўла мустақил давлатнинг мақоми, Қуддус шаҳрининг тақдири, доимий чегара ва қочқинларни қайтариш масалалари бўйича музокара бошлаши мумкин. Шундан сўнг Исроил Фаластиннинг 1967 йилда босиб олинган барча ерларини қайтариб беради.

Шарҳловчи минбари

Жорж Буш Исроил ҳуқуматини Фаластин давлати тузилишини қўллаб-қувватлаш, сенатор Митчелл режасига амал қилиш, Фаластин ҳудудида яҳудийлар учун тураржой қурмаслик, Исроил армиясини аввалги қўналғаларига қайтариш, фаластинликларнинг минтақада эркин ҳаракатига нисбатан қўлланилаётган тақиқни бекор қилишга чақирди.

АҚШ президентининг Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш бўйича эълон қилган баёноти халқаро майдонда ўз акс-садосини узоқ куттирмади. БМТ Бош котиби Кофи Аннан АҚШ президентини қўллаб-қувватлашини айтди. Бошқа халқаро ташкилотлар ҳам шундай фикр билдирмоқда. Бироқ Жорж Бушнинг ташаббусига фаластинликлар, Фаластин миллий маъмурияти нима дейди? Бу саволга ҳали тўлалигича жавоб олингани йўқ. Зеро, шу вақтгача Ёсир Арафот Фаластин халқининг ўзгармас йўлбошчиси бўлиб келган. Бинобарин, унинг сиёсат майдонини тарк этиши Яқин Шарқ муаммосига қандай таъсир этишини ҳеч ким аввалдан айта олмайди.

Саидмурод РАҲИМОВ, ЎзА шарҳловчиси.

Яна саккиз асир

Покистон ҳукумати тарқатган хабарга кўра, маҳаллий полициячилар ва АҚШ ФҚБ ҳамкорликда ўтказган операциялар натижасида шу икки давлатда қўпорувчилик ишларини амалга оширишда айбланаётган 8 киши асирга олинган. Тахминларга кўра, улар "Ал- қоида" экстремистик гуруҳига тегишли бўлиши мумкин.

Қўшинлар октябргача қолади

Ҳиндистон мудофаа вазири Жорж Фернандес Покистон билан чегарадош ҳудудларда турган қўшинларининг ўз позицияларида энг камида шу йил октябригача қолишини маълум қилган. Ҳукумат вакилининг таъкидлашича, Покистон Ҳиндистонга экстремистлар киришининг олдини олиш учун етарлича саъй- ҳаракатлар кўрсатмаяпти.

Норозилик намойишлари

Аргентинанинг Буэнос- Айрес шаҳрида ишсизларнинг оммавий норозилик намойишлари бўлиб ўтди. Юзага келган тартибсизликлар натижасида 2 киши ҳаётдан кўз юмган. Полициячилар намойиш қатнашчиларидан 60 га яқинини ҳибсга олган.

Бош вазирнинг эътирофи

Литва Россиянинг Калининград вилояти билан алоқа қилиш учун мамлакатдан ўтадиган визасиз коридорни сақлаб қолишга қарши эмас. Мамлакат Бош вазири Альгирдас Бразаускас ана шу ҳақда маълум қилган. Унинг таъкидлашича, россияликлар 12 йилдан буён визасиз режимдан фойдаланиб келишмоқда. Бундай муносабатларнинг келажаги эндиликда расмий Вильнюсга эмас, балки Россия ва ЕИ ўртасида тузиладиган шартномага боғлиқ бўлади.

Табиий офат

Россия жанубида юз берган тошқинлар натижасида ҳалок бўлганларнинг сони айни пайтда 85 нафарга етди. Табиий офатдан кўрилган зарар 16 миллиард рублни ташкил қилмоқда. Тошқинлар оқибатида 87639 киши хавфсиз жойларга кўчирилган.

Муҳтарам юртдошлар!

Ҳар бир киши янги русумдаги ўз автомобили бўлишини орзу қилади ва хоҳлайди.

BANK
XALQ BANKI

Сизнинг орзу ва истакларингизнинг амалга ошишида Ўзбекистоннинг энг йирик ва универсал банки — Халқ банки хизматингизга тайёр.

**Халқ банки аҳолига энг қулай ва энг манфаатли шартларда «Авто-кредит» ўрта муддатли истеъмол кредитларини таклиф этади.
Сиз банкнинг ушбу кредитларидан фойдаланиб, мустақил республикамизда ишлаб чиқарилаётган DAEWOO русумли автомобилларни харид қилишингиз мумкин.**

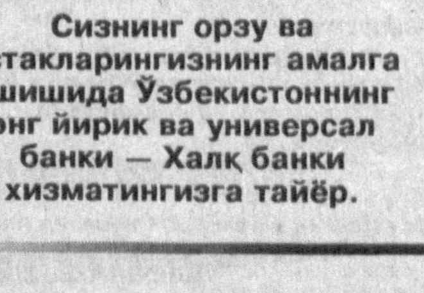

Кредитларни расмийлаштириш тартиблари билан батафсил танишиш учун банкнинг турар жойингиздаги бўлимига мурожаат этишингиз мумкин.

Халқ банки — сизнинг оилангиз банки!

ЗАВОДНИНГ РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТЕРИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН

БЕНЗИН ҚУЙИШ КОЛОНКАЛАРИ
(НАРА 4216, 2816)
ва ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРНИ таклиф этади.

НАРА ТМ

Завод мутахассислари томонидан ўрнатиб ва созлаб берилади.
Завод кафолати берилади.
Тўлов шакли турлича.
Телефонлар: 144-28-44, 144-28-04, факс: 144-28-28

Комила — халқаро танлов ғолиби

Республика рассомлик коллежининг IV-курс талабаси Комила Негматулина Словакия Республикасида ўтказилган ёш рассомлар танловида мутлақ ғолиб, деб топилди.

Словакия ҳукумати бундан саккиз йил муқаддам ёш рассомларнинг ана шундай танловини ҳар йили ўтказиш ташаббуси билан чиққан эди. Танловга асосан гиёҳвандликнинг даҳшатли оқибатларини акс эттирган асарлар танлаб олинади.

БМТ ҳомийлигида ўтказилган "Мен нечун дунёда бахтлиман" мавзуидаги бу йилги танловда кўплаб давлатлардан ёш рассомлар қатнашди. Улар орасида ҳамюртимиз Комила Негматулинанинг гиёҳвандликка қарши мавзудаги туркум асарлари мутахассислар эътиборини тортди.

Мактабда ўқиб юрган давридаёқ турли кўрик-танловларда муваффақиятли иштирок этиб келган Комила эндиликда олий ўқув юртига имтиҳонсиз кириш имкониятига эга бўлди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Устоз ҳақида сўз

Жасоратга йўғрилган ҳаёт

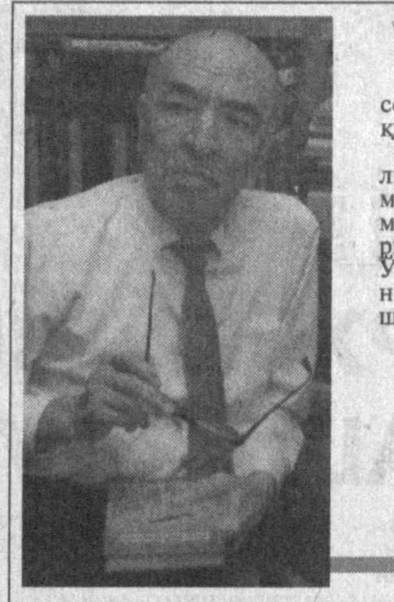

Сўнгги пайтларда жасорат сўзини бироз авайлаб-асраб, ўз ўрнида ишлатишга ҳаракат қиляпмиз. Бу бирор бир жасорат қилишга лойиқ воқеа-ҳодисанинг юз бермаётганлигида ёки жасоратли инсонларнинг камайиб кетаётганида эмас. Балки жасорат сўзининг маъно-моҳияти, салмоғи янада теранлашиб, бу сўзга бўлган талабнинг ошиб бораётганлигида бўлса керак. Собиқ шўролар тузуми даврида жасорат сўзи, ўрни келса-келмаса, аямасдан ишлатилавериб, сийқаси чиқиб кетганди. Гўё барча соҳа жасоратга тўлиб-тошган эди, ҳамма бирдек жасорат кўрсатиб ишларди, жасорат билан тер тўкиб, жасорат билан дам олиб, жасорат билан туш кўрарди. Бадиий адабиёт, кино ва саҳна асарлари бошдан-охир жасорат руҳи билан суғорилган бўларди. Афсуски, бундай оммавий «жасорат» ҳеч кимни ҳаяжонга солмас, ундан ҳеч ким ўрнак ҳам олмасди. Аслида, бу жасоратнинг сохталиги, ёлғонлиги билиниб турарди. Шу боис жасорат сўзига кўпчилик лоқайд, бепарво эди...

Мустақиллик даврига келиб жасорат сўзининг салмоғи янада юксалди, кўлами кенгайиб, нуфузи, қадри ошиб боряпти. Аввало, Ўзбекистон мустақиллигини эълон қилган Юртбошимизнинг ЖАСОРАТИ бунга ёрқин мисол бўла олади. Шунингдек, Юртбошимиз, айни пайтда, ҳар биримизни шу Ватан, шу юрт, шу халқнинг буюк келажагини яратиш учун жасорат кўрсатиб ишлашга, жасорат руҳи билан ижод қилишга даъват этаётир. Бундай жасорат ва жасоратли ишлардан ёшлар ўрнак олишлари ва ўзларини Ватан равнақи учун жасоратга тайёрлашлари лозимлиги айтилмоқда.

Ўзбек миллий адабиёти ва матбуоти ривожига улкан ҳисса қўшиб келаётган жасоратли ижодкорлардан бири, шубҳасиз, «Жаҳон адабиёти» журналининг бош муҳаррири, машҳур адабиётшунос олим, мунаққид ва таржимон, замонамизнинг фидойи маърифатпарварларидан бири Озод Шарафиддинов бўлади.

Фақат ҳурлик ва мустақиллик туфайли Озод ака ижодининг тамоман янги қирралари очилди. Гўё янги ижодкор ва янги муҳаррир туғилди. Озод аканинг сўнгги йилларда «Халқ сўзи», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати», «Ёзувчи» газеталарида, «Тафаккур», «Жаҳон адабиёти» журналларида мунтазам эълон қилиб келаётган турли мавзудаги ўткир мақолалари ва таржималари бунга ёрқин мисол бўлади. Баъзан у кишининг бир мақоласини ўқиб улгурмай туриб, яна янгисига кўзингиз тушади. Таржима асарлари ҳам худди шундай — «янги ва янги, хилма-хил...». Энг муҳими, Озод аканинг чоп этилаётган асарлари, мақолалари, албатта, зиёлилар, ўқувчилар ўртасида ижобий гап-сўзларга, баҳс-мунозараларга сабаб бўлаётганига гувоҳмиз.

Сўнгги йилларда ёзилган Озод Шарафиддиновнинг «Йўлбошчи», «Чўлпонни англаш», «Эътиқодимни нега ўзгартирдим?», «Ғаройиб ҳақиқатни кашф этдим», «Довон тепасидаги ўйлар», «Истибдод қурбони», «Нутқ», «Сизни соғиндим, Зулфия опа!» сингари кўплаб мақолалари маънавий ва адабий ҳаётимизда воқеа бўлди. Биринчидан, шундай мақолаларга ташналик кучли, иккинчидан, ҳар бир мақола замирида ақл ва жасорат мужассамини кўриш мумкин. Кечаги кун изтироблари, тавба-тазаррулари билан бугуннинг дардлари, қувонч ва ташвишлари ёрқин мисолларда очиб берилган. Озод ака қаламга олаётган ҳар бир мавзуни донишманд кўзи ва маърифатпарвар нигоҳи билан кўриб, воқеа-ҳодисаларнинг теран моҳиятини жасорат билан очади. Озод Шарафиддинов мақолалари тоғнинг тоза асалига ўхшайди: ҳам ҳиди димоғингизни қитиқлайди, ҳам таъмидан мазза қиласиз. Шу боис ҳам улар қайта-қайта ўқилади, давраларда тез-тез тилга олинади. Бу теран тафаккур билан йўғрилган мақолалар аллақачон халқимизнинг маънавий мулкига айланган...

«Жаҳон адабиёти» журналига Озод Шарафиддинов бош муҳаррир этиб тайинланиши ҳам хўп иш бўлди. Бунга Озод аканинг ҳар жиҳатдан маънавий ҳаққи бор эди. Ўша йили журналнинг еттита сони чоп этилди. Рус адиби Игорь Буничнинг «Партиянинг олтинлари» ҳужжатли-публицистик қиссаси Озод Шарафиддинов таржимасида журналнинг дастлабки сонларида босилгач, қўлма-қўл бўлиб ўқилди. Журналнинг илк сонларидан бошлаб Озод аканинг муҳаррирлик истеъдоди, тафаккури, заҳмати ва жасорати ёрқин қирралари билан намоён бўла бошлади. Журнал мазмун-мундарижаси билан бир вақтлар машҳур бўлган «Иностранная литература», «Новый мир» сингари журналлардан асло қолишмайди. Ўзбек ўқувчилари жаҳон адабиёти, маданияти, фалсафасига азалдан ўч. Шу боис ҳам «Жаҳон адабиёти» дастлабки сонларидан бошлаб ўқувчининг юксак маънавий эҳтиёжларини қондиришга астойдил интилиб, изланиб келяпти. Йилдан-йилга журналнинг мундарижаси бойиб, мазмунан теранлашиб боряпти. У бизни ҳақиқий жаҳон адабиётига ошно қилиб, унинг бебаҳо дурдоналаридан баҳраманд этиб келаётир. Бу ижодий ишларда, шубҳасиз, бош муҳаррирнинг шижоати ва жасорати яққол намоён бўлиб турибди. Журналнинг ҳар бир сонини алоҳида олиб, мисоллар билан таҳлил қиладиган бўлсак, анча-мунча қоғоз қораланиши керак. Энг муҳими, шу пайтгача чоп этилган «Жаҳон адабиёти» журнали аллақачон ўқувчиларнинг маънавий хазинасига айланди. Бу ҳар бир миллат зиёлисининг столида туриши керак бўлган нашр.

Бош муҳаррирлик кўз-кўз қилиб, гердайиб юрадиган мансаб эмас. Аксинча, туну кун ишлайдиган, ишлаб изланадиган, изланиб ижод қиладиган вазифа. Бунинг қанчалар оғир ва машаққатли лавозимлигини «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида ишлаб юрган йилларимизда машҳур адиб, талабчан устоз ва жасоратли муҳаррир Одил Ёқубов сиймосида кўрганмиз. Бугун ана шундай шижоатни Озод Шарафиддинов ҳайрат ва ибрат билан бажариб келяпти.

Озод аканинг сўнгги беш йил ичида «Жаҳон адабиёти» ва «Тафаккур» журналларида ўттизга яқин роман, қисса, ҳикоя, эссе ва публицистик мақолаларни юксак маҳорат билан таржима қилганлигининг ўзи жасорат эмасми? Ҳар йили ўнга яқин салмоқли мақолаларни ёзиб эълон қилаётгани жасорат эмасми? Қанча-қанча ёзувчи, олимларнинг қўлёзмаларини ўқиб, фикр-мулоҳазалар айтаётгани жасорат эмасми? Ўзлари бироз хаста бўлишига қарамасдан, нуфузли йиғинларда, адабий давраларда эҳтирос билан сўзлашлари жасорат эмасми? Хуллас, 73 ёшда ҳам ёзув столидан жилмай катта матонат ва сабр-тоқат билан ижод қилишнинг ўзи жасорат эмасми? Ҳамиша қўрқмасдан, дадил, тўғри сўзни айтиш ва ёзиш, адабиёт ва ҳаётда ҳалол бўлиш, ҳалоллик учун курашиш ва ўзи ҳам шу йўлда собит қолиш ҳақиқий жасорат эмасми?!.

Озод Шарафиддиновнинг жасоратли ҳаёти ва жасорат билан йўғрилган ижодини қадрлаган Президентимиз у кишини 70 ёшга тўлиши муносабати билан «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотлади. Ва бу орден ҳар жиҳатдан ўз соҳибига жуда мос келганидан кенг жамоатчилик, адабиёт аҳли Озод аканинг шогирдлари, мухлислари бениҳоя хурсанд бўлдилар. Бу ҳам адолат тантаналаридан бири эди. Собиқ шўро тузуми даврида ҳақиқий адабиёт тақдири учун аёвсиз курашган инсон ва ижодкорнинг жасоратига берилган энг юксак баҳо эди.

Биз, ёш муҳаррирлар Озод Шарафиддинов жасоратидан ҳар қанча ўргансак, ибрат олсак арзийди. Бу жасорат замирида миллат маънавиятининг, адабиётининг бетакрор ва ёрқин саҳифалари бунёд бўлаётир. Жасоратга тўла ҳаёт ва ижод йўлингиз узун ва янада сермаҳсул бўлиб бораверсин, муҳтарам Устоз!

Ашурали ЖЎРАЕВ.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 576, 36491 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — Н. ТОШЕВ.
Навбатчи — О. РАЖАБОВ.
Мусаҳҳиҳ — М. СУЛАЙМОНОВА.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.50.
1 2 3 4 5 6

Азиз ёшлар!

МАКТАБ, ЛИЦЕЙ, КОЛЛЕЖ БИТИРУВЧИЛАРИ!
КЕЛАЖАКДА ЖАҲОН МЕҲНАТ БОЗОРИДА ЎЗ ТАНЛАГАН КАСБИНГИЗ БЎЙИЧА РАҚОБАТБАРДОШ, ЕТУК МУТАХАССИС БЎЛИШНИ ОРЗУ ҚИЛГАН БЎЛСАНГИЗ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИГА
ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

2002-2003 ўқув йилида бакалавриатнинг қуйидаги йўналишлари бўйича қабул эълон қилинади:

ИҚТИСОД-МУҲАНДИСЛИК ФАКУЛЬТЕТИ
Дизайн(к.) — 30 киши
Иқтисодиёт (тармоқлар бўйича) (к.) — 35 киши
Менежмент (соҳалар бўйича) (к.,с.) — 50 киши
Маркетинг (тармоқлар бўйича) (к.) — 30 киши

КОН-ГЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ
Фойдали қазилмалар геологияси ва қидирув ишлари (к.,с.) — 80 киши
Металлургия (к.,с.) — 65 киши
Кончилик электромеханикаси (к.) — 35 киши
Геодезия,картография ва кадастр (к.) — 30 киши
Кончилик иши (к.,с.) — 110 киши
Ҳаётий фаолият хавфсизлиги (к.) — 30 киши

ЭНЕРГЕТИКА ФАКУЛЬТЕТИ
Иссиқлик энергетикаси (к.,с.) — 105 киши
Электр энергетикаси (к.,с.) — 90 киши
Гидроэнергетика (к.) — 30 киши
Электр техникаси,электр механикаси ва электр технологияси (к.,с.) — 85 киши
Энергияни тежовчи электротехника тизимлари ва комплекслари (к.,с.) — 45 киши

МЕХАНИКА ФАКУЛЬТЕТИ
Материалшунослик ва янги материаллар технологияси (к.) — 30 киши
Машинасозлик технологияси, машинасозлик ишлаб чиқариш жиҳозлари ва уларни автоматлаштириш (к.,с.) — 55 киши
Технологик машиналар ва жиҳозлар (к.,с.) — 35 киши
Энергетика машинасозлиги (к.) — 30 киши
Ер усти транспорт тизимлари (к.,с.) — 45 киши
Пайвандлаш ишлаб чиқариши машиналари ва технологияси (к.) — 30 киши
Агроинженерия (к.) — 30 киши

ЭЛЕКТРОНИКА ВА АВТОМАТИКА ФАКУЛЬТЕТИ
Асбобсозлик (к.) — 50 киши
Метрология,стандартлаштириш ва сертификатлаштириш (к.) — 35 киши
Электроника ва микроэлектроника (к.) — 80 киши
Автоматлаштириш ва бошқарув (к.,с.) — 85 киши
Радиотехника (к.) — 35 киши

КОМПЬЮТЕР ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ
Информатика ва ахборот технологияси (к.,с.) — 120 киши

НЕФТЬ ВА ГАЗ ФАКУЛЬТЕТИ
Кимёвий технология (ишлаб чиқариш турлари бўйича) (к.) — 30 киши
Нефть ва нефть-газни қайта ишлаш технологияси (к.,с.) — 55 киши
Нефть ва газ иши (к.,с.) — 140 киши
Атроф-муҳит муҳофазаси (тармоқлар бўйича) (к.) — 30 киши
Касб таълими (соҳалар бўйича) (к.,с.) — 180 киши

Университетимизга кириш истагида бўлганлар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим:
- Ректор номига ариза;
- Ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси;
- 3х4 ҳажмли 6 дона фотосурат;
- 086-у шаклидаги тиббий маълумотнома.
Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги ҳақидаги паспорт ва хизматга алоқадорлиги тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати — 2002 йил 20 июндан 20 июлгача.

Ўқишга кирувчилар учун тест синовлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази томонидан кундузги ва сиртқи бўлимларга 2002 йил 1 август куни бўлиб ўтади.

Тест синовлари:
• иқтисодиёт, менежмент ва маркетинг йўналишлари бўйича:
математика, чет тили, она тили ва адабиёт;
• кимёвий технология, металлургия, материалшунослик ва янги материаллар технологияси, нефть ва нефть-газни қайта ишлаш технологияси йўналишлари бўйича:
кимё, математика, она тили ва адабиёт;
• **дизайн** йўналишида **ижодий имтиҳон** ҳамда **математика, она тили ва адабиёт;**
• қолган йўналишлар бўйича:
математика, физика, она тили ва адабиёт фанларидан ўтказилади.

Эслатма: (к.) — кундузги ўқиш шакли, (с.) — сиртқи ўқиш шакли.

Манзилимиз: 700095, Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчаси, Университет кўчаси, 2.

Тошкент давлат техника университети.

3972/1329

САВОЛ БИЗДАН...

Пойтахти Тхимпху, давлат тили бхотия, миллий валютаси нгултрум бўлган мамлакат қайси?

136-35-60

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби:

Соҳибқирон Амир Темурнинг бу сўзлари Оқсарой пештоқларига битилган.

Бу ҳақда тошкентлик Д. Эшмуродов, Ш. Шоисмоилов ва самарқандлик Т. Қурбонов хабар бердилар.

"Торсуна-Хосиятлик" ҚК
Италия асбоб-ускуналарида қуйидагиларни ишлаб чиқаради:
• ***Пиво, маъданли сув ва мева ичимликлари учун мўлжалланган рангли тасвирли КРОНЕНТИКИНЛАР***

• ***АЛЮМИНИЙ ҚАЛПОҚЧАЛАР "бурама оғиз".***
Тел.: (99871) 173-83-43, 78-34-33, 137-06-66.
Факс (99871) 173-93-12, 133-06-66. E-mail: torsuna@infonet.uz
©Pressa 5979

ТАШКИЛОТ
Германия технологияси бўйича тайёрланган
ТУРЛИ РАНГДАГИ ПЛАСТИКЛИ ДЕВОР ПАНЕЛЛАРИНИ
таклиф этади.
Бундан арзонини тополмайсиз.
Телефон: 137-72-24, факс: 137-72-23.
5935/366

Лойиҳа-тадқиқот ишларини бажарувчи ташкилотлар диққатига!

Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси пудрат савдоларини ташкил этиш (тендер) бўйича республика бошқармаси

Фарғона вилоят филиали

қуйидаги иншоотлар бўйича лойиҳа-пешҳисоб ишларини бажариш учун танлов савдолари (тендер) ўтказилишини эълон қилади.

Буюртмачи: Фарғона вилояти мукаммал қурилиш бош бошқармаси.

Манзил: Фарғона шаҳри, Ал-Фарғоний кўчаси, 69-уй, телефон: 24-24-33.

1. Фарғона шаҳридаги 380/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 6-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
2. Фарғона шаҳридаги 540/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 27-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
3. Фарғона шаҳридаги 340/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 16-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
4. Қўқон шаҳридаги 900/400 ўқувчи ўрнига мўлжалланган сервис хизмати ва тадбиркорлик техникумини қайта таъмирлаш.
5. Қўқон шаҳридаги 400/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 9-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
6. Қўқон шаҳридаги 400/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 4-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
7. Ўзбекистон туманидаги 300/50 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 13-сонли техника касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
8. Марғилон шаҳридаги 320/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган халқ ҳунармандчилиги лицейини қайта таъмирлаш.
9. Фарғона туманидаги 320/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 23-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.
10. Марғилон шаҳридаги 300/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган 18-сонли касб-ҳунар мактабини қайта таъмирлаш.

Лойиҳа-пешҳисоб ишлари давлат инвестиция маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Лойиҳа ишларини бажарувчи ташкилотлар қуйидаги шартларга: «Давархитектқурилиш» қўмитасининг махсус рухсатномасига (лицензия), етарли касбий ва техникавий малака, молиявий имкониятлар, ишчи кучи ресурсларига, шартнома тузишга лаёқатли юридик ҳуқуққа эга, тажрибали ва ишончли бўлишлари шарт.

Савдога қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — пудрат савдоларини ташкил этиш (тендерлар) бўйича республика бошқармасининг Фарғона вилоят филиалига мурожаат қилиш мумкин.

Таклифлар (оферталар) савдо ташкилотчиси томонидан қуйидаги манзилда қабул қилинади.
Таклифлар очилиши эълон матбуотда чоп этилган кундан бошлаб ўттиз кундан кейин қуйидаги манзилда ўтказилади:

Фарғона шаҳри, А.Навоий кўчаси, 29- «А»-уй
(Фарғона вилоят архитектура ва қурилиш бош бошқармаси биноси).

Телефон/факс: 26-43-19.

5981/1321

«Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси жамоаси узумчилик ва виночилик соҳалари фахрийси
Ҳайдар ҲАЙДАРОВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Физика-Қуёш» ИИЧБ жамоаси ЎзР Фанлар академиясининг вице-президенти, бирлашма бош директори, физика-математика фанлари доктори Саъдулла Лутпуллаевга волидаи муҳтарамаси
Сабура ая ЮЛДАШЕВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.